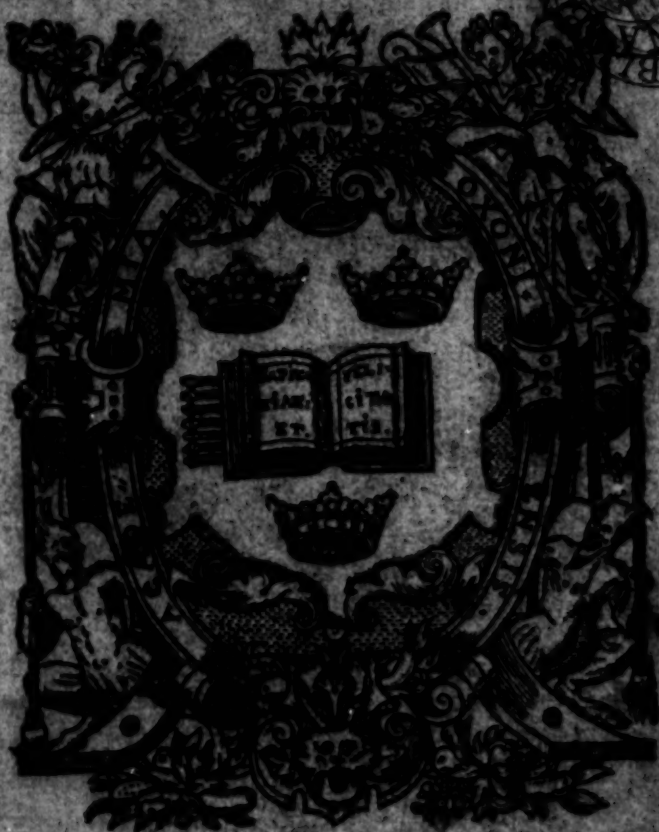

HYPPOLITVS OVIDIANÆ
PHÆDRÆ RES-
PONDENS, PER IO-
NEM SCHEPREVVM SOM-
TOCHRISTIANVM.

Excudebat Iosephus Barnesius Typographus Oxoniensis.
An. 1584.

IOANNIS SCHEPREVI
PRAEFATIO, IN EPISTOLAM
HYPPOLITI SVI AD PHAE-
dram, ad M. Guadum dedicatam.

Quem tibi non licuit (doctissime Guade)
libellum

Tēpore quo decuit mittere, sero dam⁹.
Non tamen ille statim, quia serus, cultior exit,
Nec tantas fecit lima seuera moras,
Non ego mutavi quicquā, sed qualis ab vrsa
Prodiit, informis nunc quoque massa manet.
Ille licet propriæ ruditatis conscius esset:
(Ni res magna suum præpediſſet iter)

Se tibi spectandum longè prius vltro dedisset,
Nec tenuiſſet eum cura pudorue donſi.
Cur vereatur enim, cum nil nisi parua loquatur,
Nullaque pro vili merce talenta petit?
Nō perfectā quidē, sed quæ rudimenta vocantur,
Tradit, materiæ conueniente stilo.

Non magnos quærit plausus, non nobile poscit
Inter famosos nomen habere libros.

Nec toti populo, sed tantum garric amicis,
Hijs prodesse sua rusticitate cupit.
Nil timer omnino, quia spem non sustinet amplā,
“Coniungi verò spēsque metūsque solent.

Quæ dedit ergo moras? quæ tandem cōpulit illū
Serius ad pactas causa venire manus?

Obstitit exterior properanti sordida vestis
Littera prōpta quidem sed manifesta parum.

Ambiuit multos, nullum reperire valebat,
Qui misero tunicam palliolumue daret.
Tandem conducta pulchrè scribentis opella,
Te nunc hac saltem parte politus adit.
Sed quia plus aliquid pro longo temporis usu
Debet, coniuncto fœnore maior adest:
Accipias igitur quos nuper scribere versus,
Quamlibet inuito iussit Apollo mihi.
Cum tenero quondam florerēt membra puello,
Implessentque mei tempora parua dies:
Sæpe mihi faciles pangenti carmina musæ,
Nec se difficilem Pallas amica dedit.
Dicere non poteram quod doctus Naso solebat,
Quicquid tentabam scribere carmen erat:
(Cum tanto scelus est puerum conferre poetæ)
Sed tamen huic similis vena profectò fuit:
Mox ubi per multos cessassem segnior annos,
Quamuis ad solitum sæpe vocarer opus:
Se mihi doctarum subduxit turba sororum
Dulcisonus longum dixit Apollo, vale.
Tota repente suum sistebant flumina cursum,
Aridior quouis pumice factus eram.
Mens mihi iam fuerat nunquã reuocare camænas,
Nec posthac agili tangere plectra manu.
Cum subito quidam (nec erat vulgaris) amicus
Stringere me numeris paucula verba iubet:
Extenuo vires, dico siccescere mentis
Riuum, nec solitos iam superesse modos.
Cum magis atque magis vehemēs persisteret ille,
Componam, dixi, qualiacunque licet.

Arripui

Arripui calamum, dictavi carmina, multos
Effudi breuiter, sed sine laude, sonos.
Constabant numeri, nec sensus defuit illis
Ordo compositus, sermo latinus erat.
Non placuere tamen, quod gratia nulla rigorem
Tolleret. Hæc autem cuncta nitere facit.
De molli faciles nascuntur pectore versus,
Duraque de rigida carmina mente fluunt.
Anteâ molle fuit, dum denso frigore crassum
Torpuit ingenium, venaque lenta stetit.
Discerpsi versus musis iratus iniquis,
Nec repetiturus triste videbar opus.
Hæc ego dum grauius vexatus mente reuoluo:
Oppressit tristem grata repente quies.
Dumq; graui nexu premerentur mēbra soporis,
Delius ecce meos constitit ante pedes.
Iam factus proprior circum caput omne micātes
Visus erat subito deposuisse comas.
Curque doles, inquit, cur sic lachrimaris inepte?
Cur adeo mentem fata sinistra grauant?
Olim gratus eras Phæbo, lepidisque camænis.
Iisdem, si vigiles, nunc quoque gratus eris.
Ingratum nobis te reddunt oçia, charum
Continuus reddet sollicitusque labor.
Ipse tibi morbum peperisti carmine spreto,
Ipse tibi medicus, si libet, esse potes.
Sicut enim studio nascuntur maxima quæque:
Sic torpore graui nata repente cadunt.
Musica nempe tuas acuent certamina vires,
Quas nunc vix vllas debilitatus habes.

Fac varios omni componas tempore versus,
Atque tua numeri semper in aure sonent.
Quas libet, é multis possis decerpere rebus,
Quæ tibi materiam suppeditare queant.
Non est quòd Musas tibi nolle queraris adesse:
Fac tua ne desit mens aliquando sibi,
Si mediteris enim, dicas scribasue frequenter,
Credas Aonidum semper adesse gregem.
Quas modò spreuisti, repetitas fortiter artes
Exerce, nec te vita soluta iuuet,
Si mihi parueris tibi cedent omnia rectè,
Plenaque nectareo carmina melle fluent,
Credito promissis, vates ego Delphicus esse
Glorior: hæc nunquam fallere lingua solet.
Sic vbi dixisset tenues dilapsus in auras,
Corripuit subitam, me venerante, fugam.
Cum discussus erat somnus perpendere capiti,
Vnde mihi primum cura moueret opus.
Protinus occurrit monitoris gloria nostri,
Qui toto radijs clarus in orbe micat.
Tentaui quoties, eadem sententia, verbis
Mutatis, vultus possit habere nouos.
Hic vbi, me Phæbo nunquam linquente, fuisset
Vnica non vno clausula dicta modo:
Argumenta noui generis dum sortè petebam,
Vènit in has casu Naso poëta manus.
Perlègisse notas iuuit, quæ verba salutis
In prima facie non valitura gerunt.
Dicitur ijs olim responsa dedisse Sabinus,
Sed quia quæ scripsit non superesse putant,
Adlibuit

Adlibuit nobis eadem tentare, notisque
Reddere, dum pergit Musa fauere notas.
Inter eas autem quas Idem Naso reliquit,
Hæc mihi præcipuè visa placere fuit:
Qua scelus infandum priuigno turpiter audax
Persuadere suo Phædra nouerca studet. (det,
"Quanto nãq; magis fædũ est quod fœmina sua
"Tanto est priuigni causa probanda magis.
Ergo probi, visum est, iuuenis defendere partes,
Ficta, quã licuit, simplicitate viri:
Qui lectum reuens chari fœdare parentis
In durum rigido detonet ore nefas:
Quique vâstras prodat fraudes, mendacia taxet,
Questus, blandicias, verbaque stulta notet,
Latius expressi, quàm res fortasse monebat
Omnia. Nam castum paucula verba decent.
Noster in immensum contrà se fundere gestit.
Gestit, nec cursum penna tenere potest.
Non est hoc mirum, videor cognoscere causam
Huius, nec vitium dissimulare libet.
"Sicut enim scribit Plutarchus, inepta loquacis
Rusticitas linguæ nescit habere modum.
Ex multis poteram paucos ego reddere verius
Elimare mora si libuisset opus.
"Verũ succurrit Fabij sententia, magnum
"Solamen miseræ garrulitatis habens.
"Quæ nimis excrescunt (inquit) refecare licebit,
"Nec multum iusto fertiliora nocent.
"Contra, si nimium mentis siccescat agellus,
"Vix vlla reddi pinguior arte potest.

“Quare cum solis medium seruare beatis
“Virgula diuino munere sacra dedit:
“Ex vitij illud suscepi iure duobus,
“Cui tolerabilius constat inesse malum.
Posthac fortè meus, lolio pereunte, virescet,
Nec diuersa feret semina cultus, ager.
“Interea quanquam pariter miscentur auenæ,
“Has tamen ad tempus luxuriare sinam:
“Ne, dum fortè paro tantum rescare nocentes
“Herbas, tota seges falce recisa cadat.
Sed præter temere iactantis plurima linguæ
Barbariem, sunt quæ deteriora putes,
Placcus in exacta cudendi carminis arte
Factis danda suis tempora iusta monet:
Aut hæere iubens illis quæ ficta loquuntur,
Aut noua quæ bellè sunt coitura dare.
Hoc ego præceptum non sum per cuncta sequutus,
Sed quædam proprio tempore facta carent,
Culpa grauis fateor, si, quæ tibi misimus vni,
Publicicus vellem carmina nostra legi.
Nunc quia non alijs (patrone benigne) parantur
Quæ tibi, quis tædem, quod reprehēdat, habet?
Non aliud facio, quàm flammæ excito mentis,
Accendoque nouas igne calente faces.
Nonne licet nobis priuatim scribere quicquam
Ni per multorum protinus ora volet?
Si mihi quid libeat posthac obtrudere multis:
Quid scribam longè cautior esse volo.
Sed quodcūq; tibi committitur (optime fautor)
In proprio tutum credo latere sinu.

Ne

Ne tamen immeritò mihi temporis ordo putetur
Mutatus, dabitur iam tibi causa rei.

Vix poterant exempla dari quadrantia rebus
Quæ non Hyppoliti posteriora forent.

Quem vixisse prius, quàm fortes Dardana græci
Mænia vastassent, publica fama refert.

Ast ea quæ nullo sunt vnquam tempore facta
Confingi quouis tempore facta queunt.

Quis scit an Hyppolit⁹, vel Gnôfia vixerit vnquã
An fuerint præter nomen inane nihil?

Rem mihi suspectam facit hoc, quod sæpius ijsdẽ
De rebus soleat fama volare duplex.

Quod pars vna probat, falsum pars altera prorsus,
Et siculis gerris vanius esse putat.

Non ego de Phædra tantum, vel Amazone nato
Ista loquor, verum & cætera quæque labant

Plurima de diuis secum pugnantia narrant,
Multaque sic vnum numina nomen habet.

Sic multas Veneres, multas fecere Minervas,
Sic varius Phæbus, sic tua (Phæbe) soror.

Vt quæ non apte personis conuenit ijsdem
Fabula, murato nomine conueniat.

Sunt qui de Troia dubitent: an victa Pelasgo
Milite, corruerit facta repente cinis:

An potius, versa fatorum lege, Pelasgi
A duro tulerint illa priora Phrige.

Sunt qui bella negent vnquam Troiana fuisse,
Vel prolem Lædæ surripuisse Parim.

Sunt qui non Helenã, sed quæ simularet eandem,
Dardanio referant succubuisse duci.

Denique

Denique (ne multis vtar) de nomine quouis
Quæ sibi diffideant commemorare solent.
Si fit in ambiguo tam clari fama duelli,
An de vix notis est dubitare nefas?
Si non sufficiunt quæ dixi rima patescit
Altera, quæ monstrat, quâ fugiamus, iter.
Nam si quod libeat fas est confingere vati:
Sit mihi quod libeat fingere iuris idem,
Hyppolitum, Phædræq; meâ, si quando fuêrunt,
Iamdudum superos deseruisse reor.
Hos libet obscuro positos in carcere Ditis
Ad clarum solis nunc reuocare iubar:
Vt viuant iterum, pariterque locentur ijsdem
Sedibus in terris quas tenuêre prius.
Nec memores horum, quæ, dum vixêre, patrarûnt,
Nunc faciant eadem, quæque tulêre ferant.
Hoc præstabit eis Læthei fluminis vnda,
Omnia quæ ventis tradere sola potest.
Iam nobis multò propiores dicere possis
Quouis illorum quos rude carmen habet.
Non authore caret mea fabula, non caret aptis
Exemplis, fieri quæ volo posse liquet.
Cum magno cæli verso reuolubilis orbe
In proprium venient sydera quæque locum:
Tunc ea quæ fuerant, nihil immutata redibunt
Omnia: si rectè scripta Platonis habent.
Idem nescio quem reuocari fingit ab orco,
Post cineres mentem qui superesse probet.
Orpheus Euridicen, si non properasset ineptus,
Vt fama est, poterat rursus habere suam,
Quamque

Quamque reliquisti nuptam sine coniugis usu,
Dum cupis hostiles primus adire locos,
Vt teneram posses inuifere denuo sponsam,
Vna tibi cessit Protefilae dies.
Ergo quid prohibet similes me cudere versus,
Reddere quid luci corpora functa verat?
Qui nihil in reliquis propè non audere solemus,
Cur hic discruciat nos sine fine timor?
Omnia si fingi possint & tempora possunt,
Qualiacunque sibi fingere musa velit.
Nec tamen vt quædam sumus immutare coacti,
Sic nimpium nobis libera Musa fuit.
Nec sumus exemplis hoc nostro tempore natis
Vsi, sed quæ sunt inueterata diu.
Aut siquidem Troiæ præcedunt omnia cladem,
Aut ea vicina tempora calce premunt.
Si neque sic factum liceat defendere nostrum,
(Hoc superest) aufer quæ minus apta sedent.
Si tollantur enim quæ temporis arguit error,
Quadrabunt omni cætera parte satis.
Non idem fortasse lepôs, neque vis remanebit
Quæ prius, ac stabit sensus vt ante stetit.
Iam nec in historijs narrandis omnia constant.
(Si tamen historias ficta vocare licet)
Est vbi vulgari contempto tramite, nullis
Calcatum pedibus sæpe sequamur iter.
Nec nihil hoc rationis habet. Res ipsa coëgit
Tritas nonnunquam deseruisse vias.
Obijcit interdum, quæ vera fuisse putantur,
Coniugis ausa sui linquere sponsa thorum.

Hæc

Hæc damnasſe velut temerè iactata iuuabat,
Ac veram hiftorię diſſimulaſſe fidem.
Nam vix defendi poterant niſi falſa rigorem
Veri leniſſent plena ſubinde ſtrophis.
Adde quòd illa ferè quæ nos mutauimus, ijsdem
Scriptores ipſi non retulere modis.
Ex multis igitur quandoque probauimus vnum,
Qui, ſi falſa tamen, ſcripſerit apta ſcopo.
Nec mihi ſit fraudi, quòd non ſum vera locutus
Omnia, quis Mœnus non ſatis illa probet?
Quis rogo tam duras leges imponere vati
Suiſtinet, vt prorsus nil niſi vera canat?
Quas neque, ſe tantum còperta referre profeſſos,
Hiſtoricos ipſos ſpernere raro liquet.
Si quid præterea vitij mea verba ſonabunt,
(Vt certè mendis vndique plena ſcatent) —
Da veniam quæ ſo, iactata paræmia, nullum
Errores primos crimen habere docet.
Qui primis tumidum pertentat nauibus æquor,
Si laceram quaſſet per loca vaſta ratem,
Nec ſeruare modum quem doctus nauita ſeruat,
Gnarus cogatur quo rapit vnda ſequi.
Non ridere decet miſerum, ſed commiſerari
Sit ſatis in pelago non periſſe virum.
Tu quoque iam noſtris (vir præſtatiſſime) ſcriptis
Fac, oro, cenſor ne videre grauis.
Hæc etenim ſolitos repetenti carminis vſus,
Mens olim ſterilis pignora prima dedit.
Si noris quanto fuerint mihi tempore nata,
Complacitura tibi qualiacunquè ſcio.

Hos

Hos omnes versus quibus hæc præfatio constat,
In bidui peperit tempore musa loquax.
Nec tardi tentas elephanti more trahebat
In reliquo partu quem dedit ante moras,
Sed canis exemplo properans bis carmina centū
Enixa est vna sæpius illa die.
Hinc cæcos aliquot nonnunquam forte catellos
Ædedit, hoc etiam parte secura canem.
Sed quid opus verbis? quid tot rationibus vtor,
Quæ mentem possint mollificare tuum?
Ne mihi sis rigidus Iudex, Momiue seuerum
Indutus vultum, non bene scripta notes.
Sponte scio propria facies quæcunque rogamus,
Nec mea cum tristi carmina fronte leges.
Hoc vnum superest quod præcedentibus addam,
Quod tibi dicendum res monet ipsa prius.
Vt magis Hyppoliti possint responsa patere,
Antea quæ scribit Phædra legenda scias.
Ex illis etenim quæ scripsimus omnia pendent,
Ex illo creuit semine tanta seges.
Misimus hæc ad te solum, velut antea dixi,
Nec tibi si placeant amplius illa petunt.
Non quærunt scænam, tu solus es ipse theatrum,
Iudicio stamus, concidimusque tuo.
Si tamen ex alijs vlli monstranda putabis,
Quem mihi sic melius posse fauere putes:
Non erit ingratum, videat, mihi namq; parandos
Fautores multos res malè curta monet.
Nam quamuis aliquot non destituamur amicis,
Qui nobis toto pectore læta velint:

Quem

Quem tamen ex illis possim decerpere, fructus.
Non alius planè est quàm stabilitus amor.
Non est qui numinos mihi possit mittere, non est
Cuius me tenuem grandior arca beet.
In magnis voluisse ferunt satis esse, sed ipsum
Hoc voluisse mihi non satis esse potest.
“Nescio quo fato, semper comitatur egestas
“Magna Calliopes improbitate gradus.
Contra Plutus abest, nec se coniungere Musis
Sustinet, attingi nec sua dona finit.
Cuius diffidij reputari causa, quod illis
Non eadem placeant, displiceantue, potest.
Non bene conueniunt forme speciosa venustas,
Et deforme suo iam sine crine caput.
Non oculi vigiles, & lumine captus utroque,
Non florens ætas, decrepirusque senex.
Luxum Plutus amat, fouet ocia, gignit amores,
Hæc eadem rursus turba diserta fugit.
Ille replet nummis, & vix sine fraude crumenam,
Hæc magnas docti pectoris auget opes.
Addito dissimilem sexum, quid plura? per omnes
Disfidium partes hoc sine fine manet.
Sed Modus hic esto, satis est, discedite Musæ,
Tu faucas quas so semper (amice) mihi.

Vale.

CANDIDO LECTORI

Georgius Edrychus Medicus S. P. D.

V Menem visa mea cursum, optime Lector, in hac illustrissima Academia Oxoniensi peregerim, & annis circiter quinquaginta tribus in eadem sic conuersatus sim, ut pro meis viribus, (quæ perquã exigua sunt) iuuandis adolescentum studijs aliquam sanè operam libenter impenderim, aut cum ipse

innuictissimi Regis Henrici octavi publico salario conductus pro eo ac debui, grecis literis studiosorum animos informandos suscipere, vel cū à praxi medica, quæ mea est professio, aliquas interdū succisas horas suffragatus, in hoc genere studiij, scriptis salte, aut viva voce privatim amiculis aliquot prodisse cuperem: vehementer à me nunc exorandus es, ut cū in hac senili etate mea, nulli vsui aliter bonis literis esse quædam, permittas mihi Thesū quendam mihi adiungere hominē triū linguarū peritissimum, & in omni genere disciplinarū exercitatissimū, Iohannē Scheprenū præceptorē olim meū, qui ardori huic meo, quo impensè cupio bonis studijs semper esse benè consultum, abunde satisfaciet, & maximā tibi utilitatē adferet, si & eius doctrinā prope singularē, & integerrimā ipsius vitæ vestigijs insistere nō se pigueris. Mitto enim tibi, quisquis es, bonæ indolis adolescens, qui literis humanioribus inclibis (nā ijs qui grauioribus studijs distinentur, nisi fortasse per ocium feriātibus hæc non emulgentur) versus quosdam elegantissimos, quos illum doctissimū virū ita feliciter suis dictitasse memini, ut interdū uno die plus censū cōposueris, cum nec prælegendi munus omisteres, nec ab alijs fere Theologiae studijs animum remitteres. Dedicauis opusculum hoc cuidam D. Guado viro prudensissimo, & sacerdoti maximè pio, qui Regi H. octauo illustrissimo eras à sacris, eo fere tēpore, quo eius maiestati visum est, ex ruinis Canonij Osnaënsis reædificare Ecclesiam cum sede episcopali, ex consilio magnatum, & doctiss. virorum, quæ annos post quinque ad diuæ Frideswidæ ædem, quæ nunc Ecclesia Christi vocatur, translata est. Cuius rei eò libentius memoriam refrico in Regis innuictissimi

fini laudem perpetuam, quod de Academia nostra sic optime me-
 ritus est, & mihi tum inueni, & Græcas literas in Collegio Cor-
 poris Christi publicè profitenti inde etiam annuum stipendium sa-
 tis magnificum elargitus est. Nam Iohānes hic Schepreus ad He-
 bræicas literas profitendas à Rege sereniss. accersitus est, & mihi
 lingua græca docende prouincia fuit commissa. Habeo alia eius
 opera, quæ si Deus voluerit, etiam in lucem venient. Non enim cõ-
 missã ut eruditissimi huius viri memoria pereat, quod, opinor, nũ-
 quam fieri poteris, si aliquando mihi dabitur incidere in illa car-
 mina qua in eius obitum ab eruditissimis quibusque viris græ-
 cè & latine conscripta sunt, & valuis AEdi S. Mariæ publicè
 affixa, quæ instrum implere volumen possent, & à familiari quoddã
 nostro Hermannò Euans ideo collecta sunt, ut excuderentur. Sed
 ubinam ea deposueris, adhuc mihi incertum est. Quod si ad manus
 meas peruenerint, in vulgus edentur, ut locupletissimam habere
 possi, testimoniũ doctrinæ & pietatis eius viri, quẽ qui notus &
 etiam nũc vixit, unicus fuisse huius inchoatæ Academiæ Phanicẽ
 mecum dicere non erubescens. De argumento operis, non opus est
 multa dicere, cum titulus satis indices. Nam si de sacris literis hic
 aliquid petere licebit, cogisa Iosephum quandam aliterum adolef-
 centem, Pharaonis uxori quæ molesta olim erat & dicebat dormi
 mecum, hic respondere, & nefandum stuprum recusare. Certe qui
 huius integerrimi viri vitam pernoctauerunt, optime sciunt, in hoc
 argumento, & tam pia atque casta responsione, eum felicissimè
 potuisse versari, qui in summo suæ purissimæ vitæ flore animam
 Deo reddidit, ætatis suæ anno tricesimo tertio, scilicet, quasi totidẽ
 numero hic annos adimplens, quot ipso seruator noster Iesus Chri-
 stus in terris habuit, & Amarsamie mortuus est, ubi me tunc ac
 pia eius matre cum sororibus exequias de more obuentibus, sepul-
 crum iacet: obiit autem anno Domini 1542. Mense Iulij.

Laudibus Authoris non te moror, optime Lector,
 Vino vix indubium non opus est hedera.

HYP.

HYPPOLITVS OVIDIANÆ
PHÆDRÆ RES-
PONDENS, PER IOAN-
NEM SCHEPREVV M SOMA-
TO CHRISTIANVM.

*Eddo tibi misera quam das mihi Phæ-
dra salutem,
Si dici possit res male sana, salus.
Sic etenim saluere iubes, ut perdere
quæras,
Vique simul perdis te, scelerata, velis.*

*Cum tua pruinæ tetigisset epistola dextram,
Promisit titulus qua meliora forent.
Nomen Phædra tuum vidi legi que libenter,
Spes mihi de tanto nomine magna fuit.
Speraui te digna parens (nam tu quoque semper
Dum recte faceres, es mihi visa parens)
Speraui patre digna meo, qui te sibi iunxit
Soluendâque dedit, te violante, fidem.
Speraui patre digna tuo, qui Gnosia regna
Multiplici clarius nobilitate regit.
Denique speraui supremo digna Tonante,
Quem pater ille tuus fertur habere patrem.
Tot mihi nominibus speranti prospera, fœdus
Imposuit casto nomine, tectus amor.
Obstupui, fateor, corpus frigesce caput,
Dirigere pedes, intremuere manus.*

A

Vnde

Vnde nefas tantum? quis tandem credere posset,
 Hypposito Phadram sic potuisse loqui?
 Quis furor ô demens, qua te fera vexat Erinis,
 Qua te Tyfiphone, quane Megera premisit?
 Ab purum tanto scelere prae texis amore?
 Est quae nemo bonus laudat, honesta vocas?
 Est inhonesta mihi quae talia scribit honesta,
 Quamuis è summi stirpe sit orta Iouis.
 Est furor, est rabies, est ista serina libido,
 Nec manet in tali pectore castus amor.
 "Castus amor purè socialia fœdera seruat,
 "Unum castus amor nonit amare virum.
 "Castus amor fraudes, & verba nefaria vitat,
 "Castus amor sceleris semina nulla ferit.
 Non quacunque placent, ea casta putemus oportet:
 In toto nullum sic erit orbe scelus.
 Hei mihi quid patior? quo me conuerrere possum;
 Vt fugiam voces, perfida sponsa, tuas?
 Est audisse scelus, nedum fecisse quod optes:
 Hæret in inuita pessimus aure sonus.
 Quis mihi cum tædis det sulphur ut ista repurgem?
 Quae summis etiam sensibus hausta nocent.
 Iam patrassè scelus videor quòd nescius aures
 Præbuerim dictis (fœda nonerca) tuis.
 Antea mater eras, posthæc dicere nonerca,
 Non est matris enim quod facis istud opus.
 Fœda nonerca tace, non audio talia verba,
 Mens horret trepidans fœda nonerca tace.
 Hoc equidem facerem si tam reticere liceret
 Nunc mihi, quàm licuit Phadra aliquando tibi.

Tu nisi fallaces misisses antè tabellas
 Ut mihi sub dulci melle venena dares:
 Quamuis non esses, poteras tamen antè videri
 Casta, nec in tota fabula plebe fores.
 At me, si taceam, quis non putet illa probare,
 Quæ, nisi sit quod tu, nemo probare potest.
 Ergo licet vereor ne tecum multa locutus,
 Nonnihil ex cano sordis & ipse traham:
 Attamen innocuam statui defendere famam;
 Ne reliquis videar, quod tibi Phædra, malus.
 Verbis opponam contraria verba, tuosque
 Monstrabo nuda simplicitate dolos.
 Non ignoro tuas, ô versutissima, fraudes,
 Per quas sperabas me potuisse capi.
 Verign lituus aras, nec me tua verba mouere
 Possunt, ut faciam quæ facienda mones.
 "Nec laqueo vulpes capitur, nec milvius hamo,
 "Nec sapiens verbis, sint nisi tecta, vafri.
 Sed neque tecta putes quæ tendis retia nobis:
 Nulla meos oculos fallere techna potest.
 Ad stultos Phaleras, mihi Delta virgo, tibi que
 Longè dissimilis, dextera semper adest.
 Non tantum celeres avidus dum persequor apros,
 Sed quoties etiam vox mihi vafra sonat.
 Multa dolum sapiunt, quæ scribis, multa videntur
 Conspicuas stulta mentis habere notas.
 Quid moror? ostendam breuiter quos texeris astus.
 Quamque nihil frontis sit (male sana) tibi.
 An quisquam mittit quam non habet ipse salutem?
 Tu mihi misisti quæ tibi nulla fuit.

Sed positum in nobis an sis habitura fateris,
Qua quò pertineant, mellea verba, liquet.
Idcirco tribuis mihi, quòd bene viuere possis,
Vt tibi nil contra iure negare queam.
At si per nostra dispendia tanta salutis
Non aliter, tibi sit restituenda Salus:
Per iugulum potius tantos effunde dolores,
Sic etenim facili damna lenabis ope.
Quamuis ardenti pectus mihi serueat ira,
(Quis tranquillius enim talia scripta legat?)
Non ridere tamen non possum, quando puellam
Audio te dici. tunc puella, rogo?
Tunc puella, rogo? tam multos nupta per annos
Patri, quem tecum concubuisse pudet?
Tunc puella rogo? qua tot modo pignora nutris,
Qua patris ex coitu nata fuisse patet?
Queque fouens, inuita fones, vi perfida scribis,
In mea quod fratres crescere damna scias?
Tunc puella rogo? qua si (quod & ipsa negabis)
Non esses ullum corpore passa virum:
Non tamen hoc merito posses tibi sumere nomen,
Cuius nil animus virginitatis habet.
"Virgo est quae mentem seruat cum corpore puram:
"Qua tantum est virgo corpore, virgo parum est.
Cetera prater eo quamuis suspecta quibusdam
Tempora, cum nobis non bene nota fores.
Cum te Creta patris ditissima regna teneret,
Cumque fores nulli tradita sponsa viro.
Si genitrix etenim tauri complexibus basit,
An sceleris prolem nil agit asseputes?

Nec

Nec satis illud habes quod sis pro coniuge virgo.
 Quodque lupa probrum dicta puella tegas.
 Sed facis Hyppolitum pariter pro calibe sponsum,
 Et rerum voces ipsa nouata nouas.
 Scilicet hic scopus est, ut honesta vocabula turpis
 Horrorem sceleris dissimulare queant.
 At quoniam verbis pugnas ubi facta repugnant:
 Duratos lateres aethiopemque lauas.
 Dumque lupa nomen, dum nomen coniugis horres,
 Fortius imprimitur nomen utrumque tibi.
 Nam licet appelles, quod ficus dicitur, aurum,
 Ipse tamen ficus, nil nisi ficus erit.
 Protinus in portu nanis tua firmiter haeret,
 In primoque tuum limine crimen adest.
 Si tantum peccas, si tantum fingis in ipso
 Vestibulo, quid non cetera fraudis habent?
 Perlege quodcumque est, inquis, cur ista? vereris
 Ne non lecta tibi reddere scripta velim?
 Hoc si fecissem, melius fecisse viderer,
 (Nam fuit indignum quod legeretur opus)
 Sed quamuis animo ledendi scripta fuisse
 Constet, perlegi, nec mihi lecta nocent.
 Si tecum studio simili vaesana tenerer,
 Tunc inueni possit forsitan obesse dolus.
 Nunc nihil Hyppoliti constantia pectora frangit,
 Nilque tuis verbis, quo capiamur, inest.
 His pereunt stulti vel amantes turpiter escis,
 "At castis castè qualiacumque sonant."
 Forsitan hic aliquid quod nos audire inuabit
 Esse putas, falsa es, nil mihi crede, placet.

Scribere Phædra potest quod nostras mulceat anres?

Quod inuict Hyppolytum scribere Phædra potest?

Scribere Phædra potest tam turpis lata pudico,

Quod nobis placeat scribere Phædra potest?

Phædra placere mihi poterat, si Phædra maneres,

Qualem Creta patri tradere visa fuit.

Nunc quia mutata es, non est quod posse placere

Nobis, Phædra, tuum nomen inane putes.

Sed tua scripta mihi quadam ratione placebant

(Quæ mala non aliquid commoditatis habent?)

Nunc manifesta pates, notam vitare licebit:

Hactenus illa placent, hactenus ipsa iuuas,

Sunt arcana quidem, quæ commendare licebit,

Occultis nulli conspicienda notis.

Sed nunquam arcanis, quæ tu mihi perfida narras,

Vlli Phædra bono charta notata fuit.

Hec nec in abstrusam tutum est dimittere fossam,

Ne scelus enatis frugibus aura canat.

Hac neque sub plumbo, neque ferro claudere possis,

Hec nec in æquoreo flumine mer salarent,

Non pelago terræ decet tua mystica ferri,

Sed nec in hos usus charta reperta fuit.

Herpocrati mandanda puto ne prodita ledant,

Si tamen admittet tanta venena Deus.

Nulli pandantur, sed in arcto pectore clauso

Ad stygias tecum præcipitentur aquas.

Atque ibi lathæa mergantur in amne, nec unquam

Ad superos redeant tam scelerata viros.

Accipit interdum, fateor, ferus hostis ab hoste

Scripta, nec è manibus proijcit illa suis.

Possunt

“ Possunt bella tamen cum sint manifesta caueri,
Quique palam loquitur, nilue minisue nocet.
Sed tua qua blandam mentitur epistola pacem
Velata grauius cuspide vulnus agit.
Quod tibi dictura, qua sunt fedissima nobis
Abstuleris munus lingua retracta suum:
Nil sanè miror, quid enim mirabile fecit?
Cur non horreret feda nefanda loqui?
Hoc potius miror quod talis conscia facti,
Non ruerit subito lapsa fragore domus.
Debebat vexare manus tibi saeva chiragra
Tempore quo scriptis talia verba dabat.
Debebat clarum tibi lumen Apollo negare,
Debebat tantum nolle videre scelus.
Debebat tibi Mercurius neque verba, nec ullos
Inopia sribenti suppedisare modos.
Debebat rutilum iaculari Iupiter ignem,
Atque cremare simul teque nefasque tuum.
Quod si pro meritis hac omnia damna tulisses,
Non miranda mihi talia mira forent.
Non ego pro monstribus habeo, qua monstra putanti.
Omnia sunt monstribus monstra minora tuis.
Que tibi sub tremulis vox improba faucibus hæst.
Horruit indubiè victa pudore nefas.
Si sua regna pudor tenuisset, cuncta fuissent
Integra, nunc victo cuncta pudore ruunt.
Qua licet huic tenero miscendum dicis amor,
Qua licet, hoc aufer, semper inepta licet.
“ Nam si forte pudor violento cedat amor,
“ Iam ferus expulso regnat amore furor.

A iij

Nes

Nec vocitare potes qui talia suasis, amorem
Sed furor ingessit tam furiosa tibi.
Me tamen imperium, me tanti numen Amoris
Horrendasque iubes Phædra timere faces.
Quicquid inssit amor, nisi fiat, dira minaris,
Terribilemque refers insidiosa deum.
Tanquam si pergam ridere Cupidinis arcus,
Ut redamem, senus cogere possit Amor.
Cuius tu vires dijs cuncta potentibus aquas,
Vt pote cui victas saepe dedere manus.
Si credamus enim quæ dijs fecisse Cupido
Dicitur, haud dubie non leue numen habet.
Prætereo reliquos, quorum minor esse potestas
Fertur, quos grauius sapiens ille premit.
Huic neque suprema qui fulmina mittit ab arce
Maximus aqualis Iupiter esse potest.
Sed veluti naso trahitur, sequiturque trahentem
Inuitus quanquam, sic quoque fortè volens.
Nunc etenim tauri sibi sortia membra coaptans
Furtiuum tergo, per mare vectat onus.
Nunc ut decipiat Ladam, candentibus alis
In liquido natitat gurgite, factus olor.
Nunc se demittit per summa cacumina recti,
Virgineosque sinus aurea massa replet.
Nunc Aquilam simulans Idæi montis alumnus
Vnguibus abreptum portat in astra celer.
Denique dum varia commutat imagine vultum,
Illius amplexum nulla puella fugit.
Hac facit imperio seui compulsus amoris
Qui licet exiguis vulnere magna facit.

Omnia

Omnia cum vincens unum non vincat Amorem:

Credis ab hoc vinci me quoque posse deo.

Hac pro te faciunt, qua nos auxisse videmur,

Dum sic distento pandimus illa sinu:

Nunc tamen his audi qua sunt contraria rursum.

Ludicra mittamus, iam tibi vera canam.

Haccine vera putem qua sunt mendacia vatum,

Quos facit insanus plectra mouere furor?

Haccine vera putem qua tam scelerata feruntur,

De dijs qui cæli splendida regna tenent?

Haccine vera putem quod diui talia patrent,

Qualia mortalis nemo patraret homo?

Non pudet hac nobis obtrudere falsa poetas?

Non tribuisse pudet talia facta Ioni?

O genus insanum qui vos ab Apolline doctos

Æoniūque sacro fingitis esse choro.

Nullus adest vobis cum scribitis impia Phabus,

Nulla mouet cytharam nulla Thalia fides.

Hac animi rabies, hac recti nescius error

Suppeditat vobis, nec deus ullus adest.

Non satis est vobis hac tanta venena parasse,

Protinus in rabiem qua rude pectus agant:

Ni superos etiam fœdi faciatis amoris

Authores, quo sic fortius urat amor?

Scilicet affectus cum pessima sponte sequatur,

Vt magis acceleret, sic stimulandus erat.

Vt reliquos taceam quos hac mendacia fallunt:

En vestris capitur nostra nouerca dolis.

Sed tu Phædra caue ne quid mendacibus istis

Credas, nil veri, nil pietatis habent.

Non

Non te iussit amor, non mittere scripta coëgit,
Non est tam placidi numinis istud opus.
Te tamen affirmas sensisse cupidinis arma,
Dum tacitis animum flecteret ille strophis.
Dúmque tibi nobis dubitanti scribere, verba
Diceret hortantis visus adesse deus:
Ferrens ille tibi tandem succumbit Amicus,
Ac nostro tandem numine victus erit.
"Hac ego falsa reor, non est deus ille profecto
"Qui falli poterit: fallitur iste deus.
Fallitur indubie nunquam redamabit amantem
Hypolitus Phadram, ni sapienter amet.
Non habet in me ius aliquod tuus iste Cupido.
Cultorem servat casta Diana suum.
Ferrens usque vocer, non displicet hoc mihi nomen,
Si castus fuerim ferrens usque vocer.
Ferrens usque vocer, modo non sim turpis adulter,
Nec tibi persimilis ferrens usque vocer.
Ferrens usque vocer, magis hoc in pectore ferrum
Durescásque magis, ferrens usque vocer.
Ferrens usque vocer, malo ter ferrens esse,
Quàm quo tu velles carens esse modo.
Hactenus excusis tantum primordia chartæ,
Hoc, age, quod superest discutiamus opus.
Algeri quoniam iuuenis tibi cuncta videntur
Instinctu fieri, qua tamen ipsa facis.
Vel quia non credis, sed vis me credere falsum,
Hinc blandas tremulo promissis amore preces.
Vi tibi sis gratius peragendo crimine fautor,
Qui, nisi falsa refers, criminis author erat.

Vtquo

• *Utque tuis adsit captis ingrata precariis,
 Nostraque communis pectora iungat amor.
 Nec modo te rapido patiaturs ab igne cremari,
 Sed mentem simili torqueat igne meam.
 Me prius undisono demergat in aquore Triton:
 Aut rigido fossum profluat ense latius:
 Arreptumue graui laceret fera bellua morsu:
 Vel celer in pectus fulminis ictus eat.
 Quam tuis ille deus tanto mihi vulnere mentem
 Sauciet, ut faciam quae tibi Phadra placent.
 Sacra Diana mihi tantas auertito pestes,
 Sincerumque rogo corpus habere sinas.
 Nil ego promissis moneor, nil iam tibi crede.
 Tu seruare potes perfida nupta fidem?
 Sic mihi nimirum seruabis, ut antea patri,
 Cuius fœda thorum iam violare studes.
 Quicquid agas, quaecunque paras, quaecumq; loqua
 Exemplo semper corruis ipsa tuo.
 Num licet in Phadra mores spectare pudicos?
 Non potes hoc alijs, quod facis Hyppolito?
 "Qua semel imponis, semper metuenda videtur:
 "Qua semel est mendax, perfida semper erit.
 Sic tibi mens lenis est, sic est mutabile pectus,
 Ut nullo possis firma sedere loco.
 Sed neque si firmam semper fidamque putarim
 Te fore, continuo suscipienda fores.
 Non prius an deceat seruari fœdera penso,
 Quam pangi liquido fasne sis illa sciam.
 Quod si pacta forent, tamen hac violare deceret.
 Pangere sed timeo, quae pepigisse nefas.*

Quarta

*Quarere de fama, num sit tibi criminis expers,
An potius turpi labe notata, iubes.
Quarere nil opus est quod epistola scripta fatetur.
Qualis Phadra tibi vita sit, ipsa doces.
Crimine fama vacat, sic inquis, vix tibi credo.
Si tamen est verum crimine fama vacet.
Nec nunc incipias speciosum ludere nomen:
Sed talis maneas, antea qualis eras.
Quid mihi prateritum narras furiosa nitorem,
Si tibi nunc idem non manet ille nitor?
"Non ego qua fuerit mulier, sed qua sit, honesta,
"Quaque manere velit semper honesta, proba.
Quando tibi ratio suadendi recta negatur:
(Quippe quid hoc recti carmen habere potest?)
Ut tamen Hyppoliti possit mollescere pectus,
Ut lacrimis possit collachrimare tuis,
Simpliciter morbumque tuum culpamque fateris,
Quamquam simplicitas non caret ista dolo.
Vrimur heu misera, quis perferat, vrimur inquis,
Interiora furens viscera torret amor.
Ureris infelix? cur non extinguere flammam
Qua licet omnigena sedulitate paras?
Non extinguis enim flagrantem pectoris astus,
Sed magis atque magis, dum facis ista, foveas.
Non tuus ille deus, cum possit tanta, rogandus
Ut flammam flammis addere vellet, erat.
Sed magis ut subito placide compesceret ignes,
Intima quos nutrit fomite cura suo.
Non temere quereris quod in hac aetate laboras,
Quam nullam decuit nunc habuisse notam.*

Novimus

Nonimus ex aquo cunctis peccare negatum,
"Plus tamen hac fama, sera libido nocet.
Ne tibi sit mirum, si te ferus ardor adurat,
"Quisquis amat stulte, non patienter amat.
Ut qui prima rudi portat bos vincula collo,
Non solet impositum ferre libenter onus:
Utque ferox equulus vexat sua terga prementem,
Qui primos tenero mordet in ore lupos:
Assiduus contra mitescunt visibus idem,
Quaque molesta prius, iam leniora putant:
Sic ais ignarum violenti pectus amoris
Incendi grauius, quod noua flamma cremat.
Rursus ubi solitos rabies depasta sit artus,
Crebro paulatim mitius esse malum.
Sic, tamen haud minor est, tantum minor esse videtur
Morbus, dum toties mens cruciata sit uet.
Ut solet in diris contingere saepe venenis,
Qua minus assuetos ledere posse ferunt.
Sic facilem reddi teneris qua discitur annis
Posse putas artem, qua sua damna leuet.
At grauiora tibi nunc esse cupidinis arma
Sensisti, quanto serior ille venit.
Cur tentas illud pugnando vincere numen,
Vincere quod summi nec Iouis arma valent.
Si tibi non aptum, si collum ferre recusat,
Quod male te vexat proijce stulta iugum.
Sed tibi, dum cupide tristissima gaudia captas,
Quod grauius portas dulce videtur onus.
En ut ad inuisas meretricum verteris artes
Blanda, sed occulto felle referta, vomens.

Prima

*Prima tae spondes nobis libamina fama,
Qua seruata diu, nunc temerare cupis.
Non has primitias, non hac libamina carpam,
Non mihi, qua ledunt, qualiacunque placent.
Non reffert quo sint, qua sunt mala, tempora facta
Nunquam non scelus est quod scelus esse liquet.
Non ero causa tibi prodendi, Phadra, pudoris,
Sed seruabo tuum, nec violabo meum.
Si tibi stat fixum nostri sedare parentis
Tectum: patratior criminis alter erit.
Addis utrumque simul nostrum fore pessima, fontem,
Si pariter fama perdat uterque decus.
Ceu verò magni fuerit solaminis instar
Si mihi sis sceleris tu quoque facta comes.
Aut quasi (tam demens, tam stulta ex femina) possim
Si tecum fuero sic minus esse nocens.
Est aliquid fateor primos decerpere fructus
Cum plena ramos arbore poma grauant.
Est aliquid primum de multis sumere florem,
Qui suauis reliquas vincat odore rosas.
Est aliquid (ne multa loquar) duxisse puellam,
Quam nullum constet iam tetigisse prius.
Quis non virgineos, nupta post fata mariti
Praferat amplexus qui velit esse pater?
Sed mihi propositum est castum seruare pudorem,
Ne premat vlla meos nupta puella sinus.
Vt tibi sim gratus (castissima Delia) cultor
Perpetua libuit virginitate frui.
Legitima quicumque cupit de coniuge prolem,
"Hic merito sponsus virginis esse cupit.*

Verum

Verum nec libet hoc, nec si fortasse liberet,
 Tu mihi ducturo casta puella manes.
 Ista iamdudum decerpit ab arbore magnus
 Egides unum vel duo mala parens.
 Iamdudum perijt quod me vis carpere pomum,
 Iamdudum primo floris honore cares.
 Nec scio, quid reliquis etiam concesseris istuc,
 Forte dabis alijs quod mihi prompta dares.
 Quid iuvat his titulis vitam simulare pudicam?
 Quid sine re, tanti nomen inane facis?
 Quod servaris adhuc socialis fœdera lecti
 Integra, nec patrem laferis ante meum,
 In magnum laudis cumulum tibi surgere credis
 Candorisque iubes hinc documenta peti.
 "At servasse parum est, semper servasse decebas."
 "Sic mihi sic demum visa pudica fores."
 "Non ex principio qua sint præstantia scimus,
 "Spectari ex ipso singula sine solent.
 Ab miseranda tibi de tanto crimine plaudis?
 Atque tibi rectè rem cecidisse putas?
 Iam graniter digno quo discrucieris amore?
 Qui sua non ullo damna favore levet?
 Dignus egon videor, quem tecum perditæ perdas?
 Dignus egon videor, quem tua probra grauent?
 Dignus egon videor, qui sim tibi primus adulter;
 Quique patris tecum strata nefanda premam?
 Dij meliora precor, nunquam mihi pectora tanta
 Disturbent furia: dij meliora precor,
 Dij meliora precor, nunquam tibi Phœdra potiri
 Hys votis liceat, dij meliora precor.

Non

Non spectas animum, nec ob hunc tibi dignus amore
Tam magno videor, sed tibi forma placet.

"Ast ego non faciem sed vitam pensito, forma

"Sape bona est prauis, & mala saepe bonis.

Peior adulterio tibi turpis adulter habetur,

"At mihi turpis erit quisquis adulter erit.

"Quo magis egregia est facies, nisi moribus illa

"Sit decorata bonis, turpior esse solet.

Quis ferat horrendas, quas addis postea voces?

Hos etenim profers ter furiosa sonos:

Si mihi concedat Iuno fratremque virumque

Hyppolitum videor prapositura Ioni.

Pro quibus ut rursus tibi digna rependere possim,

Sic verbis pello verba nefanda pijs.

Quod si pluto mihi furjas obtrudere vellet

Te furys videor postpositurus ego.

Quisnam ego sum infelix: ut cum Ioue comparer ipso,

Quem certum est omnes exuperare deos?

Haccine te docuit tuus ille cupido vouere?

Haccine te docuit tam scelerata loqui?

Nonne times ne tecta ruant dum talia scribas?

Aut te contempti fulminis ira Iouis?

Auden Hyppolitum praponere Phadra tonanti?

Auden mortali postposuisse deum?

Auden hunc tumido regem contemnere fastu

Qui tua cum nostris membra cremare potest?

Quid non moliris? qua non medicamina tentas,

Ne tibi non dextrè vota sinistra cadant?

Tradere communem sic tu tibi poscis opellam,

Vi muli steriles mutua terga scabunt.

Scilicet

Scilicet expectas ut dum tibi sim Ioue maior,
Nemine sis hominum tu mihi Phadra minor.
Cetera nil miror qua mox temeraria subdis
De studijs varijs deque furore tuo.
Que nihil exhorres patrem spreuisse decorum,
Mirum si facias hijs leuora putem?
“Quandoquidem nihil est melius quod iungere possit,
“Aut melius iunctam constabilire fidem,
“Quam si qui studijs valde capiantur eisdem,
Artem declaras hic quoque vasa tuam.
Cum sit precipuum virgo mihi delia numen,
Que celeri currit per iuga summa pedes:
Ne mihi dissimilis forsan videaris, eandem
Tu quoque sollicita religione colis.
Me quia sylvarum latebris gaudere sciebas,
Te quoque frondosum fingis amare nemus.
Me quia per celsos delectat currere montes,
Syluestres multo dum cane sector apros:
Huius tam cupida iamdudum conscia mentis
Tu quoque fulmineis retia tendis apris.
Est mihi iucundum ferro configere seruos
Hac & tu simili cuspide membra feris.
Magnus saepe meis humeris suspenditur arcus,
Arcus tela feris cognita saepe capris:
Hac eadem tibi sumuntur qua sumimus arma,
Vires latiferas & tuus arcus habet.
Me inuau in lato prostratum gramine corpus
Grata defessum restituisse mora:
Et tu subiectas membris muliebribus herbas,
Cum simili recubans utilitate premis.

*Me iuvat in magno Phabae lampadis astra
Sub viridi nemorum ponere fronde caput.
Tu quoque membra locas in opaca sapius umbra,
Tutaque sub denso tegmine forma latet.
Me iuvat excusso iaculum torquere lacerto,
E mambus volitant fortia tela tuis.
Nos petulantis equi rigidas tractamus habenas,
Et in quadrupedum stringis in ore lupos.
Denique tu passim nostrorum simia morum
Quod facit Hyppolitus, Phedra subinde facis.
Vis quaecunque volo, qua nolo velle recusas:
Quaeque probo temerè qualiacunque probas.
Hec si vera forent, ut tu vis vera videri,
Nunquam iam diro pressa labore fores.
Has tibi non plenè notas concedimus artes,
Qua nota poterant commoda multa dare.
Si tua mens harum studiis addèta fuisset,
Nunquam te vetitus detinuisset amor.
Quisquis amat celebres sectari concitus apros,
Hic nullum veneris crimen amare potest.
Quisquis amat sylvas, montes, latebrasque ferarum,
Nullus in hoc scelèri per loca tuta locus.
Quisquis amat validis manibus iactare sagittas,
Prorsus in hoc cessant arma (Cupido) tua.
Quisquis amat reliquas (ne singula persequar) artes,
Quas modo dicebas te voluisse sequi:
Hunc neque spes fallax, neque gaudia vana mouere,
Nec vexare diu sana libido potest.
Si possis causam breuiter sic accipe, curas
Non simul admittunt pectora nostra duas.*

Solus

Solus habes prædam quam possidet ille tyrannus,
In vacuo tantum pectore regnat amor.
Sic nobis ratio, sic experientia monstrat,
Exemplis reddi res manifesta potest.
Quisquis enim veterum turpi deceptus amore,
Quisquis adulterij labe notatus erat:
Iste vel in medias egit conuiuia noctes,
Absumpsitque suas luxuriosus opes:
Vel nullo domuit petulantia membra labore,
Sed iacuit stertens nocte dieque piger.
Vel vitium (quia sunt consinia) iunxit utrumque
Luxuria fractus desidiaque simul.
Cur Paris insignem Lacedæmona classe profectus
Ad patriam rediens furtiva Pelasga tulit?
Cur Helenam rapuit, miserarum exordia rerum?
In luxu viuens luxuriosus erat.
Cur indigna viro muliebriâ pensa trahebat
Assyria quondam regia septra ferens?
Cur in femineo turpissimus agmine vixit?
In luxu viuens desidiosus erat.
Cur ferus Alciden, quem nulla pericula belli
Monstrare tot poterant frangere, fregit amor?
Curque virum domitor meretricis iussa ferebat
Imbelli subdens bellica colla iugo,
Depositis tandem qua victor gesserat armis?
In luxu viuens desidiosus erat.
Cur vetito nati feruore Semyramis arsit
Eiusdem gladio tradita iure neci?
Fortis erat primum, sed mox ubi prælia spreuit,
In luxu viuens desidiosa fuit.

Cur sponsa Biblis, quàm nomen habere sororis
 Maluit, infando fratris amore calens:
 Cur oblita sui prorsus furiosa pudoris
 Illum per longas est comitata vias?
 Cur laqueo tandem luctus extrusit acerbos?
 In luxu viuens, desidiosa fuit.
 Cur Medea suam fugiens patriamque patremq;
 Venit in Aesonida turpis amica sinum?
 Nec Maga tam durum potuit depellere virus,
 In luxu viuens desidiosa fuit.
 Cur natum veneris molli pietate secundum,
 Tam facili Dido iunxit amore sibi?
 Cur decepta, suos finivit morte dolores?
 In luxu viuens desidiosa fuit.
 Quid reliquos memorem tam fado crimine turpes,
 Quos omnes simili more perisse liquet?
 Contra si numeres qui stupri labe carebant
 Quos canit ac longo tempore fama canet:
 Inuenies propter magnos duosque labores,
 Tam fadis rebus non potuisse capi.
 Qua fuit e cerebro summi prognata tonantis,
 Quaque timenda truci Gorgone, tela quatit.
 Nunquam sentit amans violenta cupidinis arma.
 Cur ita? luxuriam pigritiamque fugit.
 Nostra Diana leui qua summa cacumina gressu
 Transilit, in syluis vsque pudica manet.
 Atque feros tantum seruos aprosque requirit.
 Cur ita? luxuriam pigritiamque fugit.
 Aënio quo membra lauant in fonte sorores
 Contemnunt, multis arma timenda, faces.

Nec

Nec studiosa cohors villo succenditur aestu.

Cur ita? luxuriam pigritiamque fugit.

Sed se cum diuis nolo componere Phædra:

Et quarum vires equiparare nequis.

Respice mortales, quibus olim, talibus armis,

Tanta pudicitia castra stetisse liquet.

Optauit Daphne fieri pro virgine Læurus,

Ne tibi complexum Delie nupta daret.

Et tulit optatum, cur verò fugit amantem?

Hostis pigritia luxuriaque fuit.

Hoc quoque tentantem cum Syrix Pana timeret,

Pro Syringe dedit fistula facta sonos.

Cur hac optauit? cur vouit talia Syrix?

Hostis pigritia luxuriaque fuit.

Bellorophon (cuius diuino fulsit in ore

Purpura cum nitida mixta colore niuis)

Quod stenobæa non poscebat ab hospite munus

Non dedit: hospitij ius violare timens:

Sed potius voluit cum tot confluere monstris,

Quàm vetitum Præti commaculare thorum.

Cur non corripuit Iuuenis petulantia mentem?

Hostis pigritia luxuriaque fuit.

Turpiter instantem ne ferret Biblida Cannus,

Natales fertur deseruisse locos.

Cur per transmissas ab eadem sæpe tabellas

Ad scelus haud potuit victus amore trahi?

Cur non sectantem cupidè respexit amicam?

Hostis pigritia luxuriaque fuit.

Inclita Penelope per multos fortiter annos

Perstitit absenti fida manere viro.

Nec cessasse prociis fertur cur obsecro tandem?
Hostis pigritia luxuriaque fuit.
Denique ne toto quæramus in orbe pudicos
Qui monstrent verum quod mea Musa docet.
Me quoque priuignum simile hijs quoque diximus esse
Dissimilemque tibi nonne nouerca vides?
Hoc mihi posse dedit siluarum Delia præses,
Hoc labor, hoc frugis mensula posse dedit.
Quod si fecisses quæ fecimus, & tibi diua
Quod dedit Hyppolito, Phædra dedisset idem.
Sed quia malebas torpentem ducere vitam
Quam quæ nos sequimur commodiora sequi:
Mens tua quæ melius rebus studuisset honestis)
Ingratum rigidi portat amoris onus.
Te iuuat in saluus procurrere te iuuat vrsos
Figere? te currus vertere stulta iuuat?
Hoc fecisse prius decuit cum libera curis
Nullum sentire virgo pudica malum.
Nunc iuuat incassum post vulnera tanta medelam
Quærere. Nunc sapiens reddita, sero sapis.
Integra mens facili tam dira venena labore
Effugit, ac stabili robore fixa manet.
Hæsta semel crescunt dispergunturque per artus,
Et magna durant improbitate diu.
Nec tamen ista cupis quod tantum posse dolorem
Talibus expelli diminuique putas:
Sed quo, si facias quæ nobis grata videntur,
Sic reddi nobis gratior ipsa queas.
Nam si mollicie, quæ duriter intima torquet
Viscera, propositum velle carere foret.

Essent

Essent apta magis muliebria munera, fusi
Sumptaque de plenis stamina longa colis.
Qua si visa tibi semper incunda fuissent:
Non hodie tantis corripere malis.
Non Bacchi furis montes ageris in altis
Impigra, vesano precipitata pede.
Non Driadum, non faunorum fera monticolarum
Numina sentires cor penetrare tuum.
Ex quo fonte quidem tantos insana tumultus
Hauseris: incertum est, nec memorare queo.
Sic tamen esse puto, sicut depingis, & illud,
Quamuis tu sileas, proxima verba docent.
Quippe tuum narras, tales prope semper amores,
Quos pia mens refugit, concupisse genus.
Nonne pudet clarum generis foedare nitorem?
Nonne pudet nidum commaculare tuum?
Nonne pudet veneris tam durum fingere numen,
Ut tot ab infauſta gente tributa petat?
Scilicet hoc addis ne matrem vincere natus
Forte videretur, quem facis ante grauem.
Publicus hic mos est hominum qui fada patrarunt
Ut tribuant satis propria facta suis.
Pluribus exemplis cupiens defendere crimen,
Ostentas nobis quae reticenda forent.
Furta Iouis, matrisque tuae, nostrique parentis
Qui, tibi quod fuerat, desit esse, refers.
Ut tibi post illos non sit mala vita pudori,
Quos olim tantos fama fuisse tenet.
Ac de matre quidem nihil est quod dicere possim,
In se quippe nihil quod taceatur habet.

Quid scelus esse negem, quod tu scelus esse fateris?
Quodque (nec immerito) crimen onusque vocas?
Fertur enim tauro speciem mentita iuuenca,
Fadandum corpus supposuisse suum.
Fabula quod narrant potuit fortasse videri,
Ni sceleris faceret nata scelestæ fidem.
Non tamen idcirco tibi facta nefanda parentis
Amplectenda puto, sed fugienda magis:
Ut genus infaustum putri contagio repurges
Emendesque tua filia matris opus.
De Ioue quod mendax affirmat Creta, negamus:
Quid non mentiri per fida Creta solet?
Quis miretur enim de tanto numine tantum
Si bene cognovit, fingere posse nefas?
His grauiora dedit vulgi spargenda per aures,
Fugientis valde nobilitata suis.
Hoc eadem narrat, quæ se miseranda sepulchrum
(Cum tamen is viuat) narrat habere Iouis.
Quæ pugnasse Deos in summo narrat Olympo
Et fasces prolem surripuisse patri:
Quæ latuisse diu varias induta figuras
Numina Titanum narrat abacta manu:
Quæ Patris à nato præcisa virilia narrat,
Inque truci fluctus præcipitata maris:
Quæ venerem a spuma, quam ex illis suscitât astus
Principium generis narrat habere sui.
Cetera prætereo quæ multa quæ stulta quæ narrat,
Omnia Democriti scœmate digna sonant,
Hæc portenta canit sanis ridenda pijsque,
Et Creta quisquam possit habere fidem?

Multa

*Multa voluptatis causa finxisse putatur: c. 191
Sunt quæ non nulla commoditate iuuent.
Plus ea miramur, quæ fingi nulla coegit
Vtilitas, quàm quæ spesue metusue iubent.
Prodest hæc multum vitiatæ fama puellæ,
Dicta, quod in gremio sit caluisse Iouis.
Fit tolerabilius quod Iupiter ipse patrauit,
Obscuratque suo probra nitore Deus.
Hæc multis commenta placent, quæ sæpius haustum
A magno simulant numine ventris onus.
Vt non sit falsum quod Cretica fabula sparsit
Quod Deus assumpto luserit ore bonis,
Non tibi continuo sunt hæc facienda miscella,
Quæ fecit Diuum captus amore sator.
Tunc æmulate Dei petulantia facta licebit,
Cum pariter quæ sunt splendidiора quæas.
Interea magni numen Rectoris adora,
Nec te cum summo confer inepta Ioue,
Addis ad infandum tutamen criminis illum
Qui tibi connubio non bene iunctus erat.
Qui fera Pasiphaes genetricis pignora strauit,
Seminisque fero sustulit ense caput:
Quique tuæ retinens ducentia fila sororis:
Canta per varios fugerat arte sinus.
Hunc ais immemorem facti, meliora merentem
Complexu miseram destituisse suo.
Quod si destituit, non est cur ipsa queraris,
Utpote cui maius venerat inde bonum.
Qui diuisus erat nunc uni cessit amica,
Soliusque tui captus amore calet.*

Sed

*Sed calet immerito, cum non respondeat ardor.
Illi quippe calet mens, tibi Phædra tepet.
Perfida perfidia fidissima pectora damnas
Hoc Ariadnæ potest iustius ipsa queri.
Immo nec ipsa queri merito mihi posse videtur,
Quippe relicta quidem, sed tamen absque dolo.
Rem tibi si nescis quo gesta sit ordine pandam,
Vt patrem dubitet nemo fuisse piûm.
Thesens e Creta post victa pericla reuersus
In Cyprios fines classe tenebat iter.
Affuit ista soror, quam tu causaris ab illo
Delusam, toto tempore grata comes.
Dum verò pinus rapidis agitata procellis
Per mare præcipiti mobilitate salit:
Dum strident fluctus, dum navis robor apulsant,
Dum furit unda maris, dum sale cuncta madent
Dum nitidum cæco nigrescit turbine cælum,
Dum rotat assiduo vortice flexa ratis:
Hys insueta malis & tanto fracta tumultu,
Durius afflicta mollia membra fretum:
Nauseat infelix, palle scit, frigore torpet,
Horrescens animo deficiente labat.
Sæpius attollit charissima pectora sponsum
In sponsi gremium, sæpius illa cadit.
Ista diem totum patitur, noctemque sequentem
Nec violenta feri desinit ira maris.
Postridie Cyprio spectant in litore portum,
Gaudent, ac romos huc properanter agunt.
Ventum est ad terram, classis religata quiescit,
In Xenii recreant corpora fessa domo.*

Nautæ

*Nautis expulso redierunt frigore vires,
Et solito Theseus robore fortis erat.
Vnica non potuit conceptum pellere morbum
Frigidior gelida Gnosia virgo nūe.
Quas non tentauit coniux ibi sedulus artes
Ut sponsa possit grata redire salus?
Accersit medicos, apponit pharmaca, nullum
Præterit officium, sed nihil ista iuuant.
Perstitit inuictum quomvis medicamine virus,
Ac penitus nervis hæsit amara lues.
Dum sonet uxorem, dum flet, dum cuncta veretur,
Interea multi præteriore dies.
Iamque videbatur se dira remittere pestis
Nonnihil. (hoc maestogaudia magna dedit.)
Cum subito quassam non parua negotia puppim
Insanctum cogunt rursus arare fretum.
Non tamen ille suam sic deseruisset amicam,
Si cognouisset damna futura prius.
Viderat egrotam melius meliusque valere:
Spesque reuersura certa salutis erat.
Ergo nihil metuens Nympham commendat amicis,
Ipse vale dicto mox rediturus abit.
Interea morbus rediens, afflicta remordet
Viscera, moxque graui fracta dolore necat.
At dum corpus humo condit studiosa iuuentus,
Ex insperato Theseus ipse redit.
Qui spe frustratus mæstas dat in aëra voces,
Hei mihi, confecto sæpius ore, sonans.
Dilacerat crines, merentia pectora tundit.
Pallentes madido compluit imbre genas.*

Nemo

Nene putaretur, sublato corpore mentis;
Affectus pariter deposuisse pios,
Curauit magno celebrandum funus honore,
Manibus extincta munera grata ferens.
Congessit tumulum, flores conspergit odoros,
In fuso pinguem melle rigauit humum.
Instituit grandi certamina ludicra sumptu
Ex omni tristis parte inuenda rogi.
Erexit statuam, qua sponsa membra pudica
Os, humeros, crines, brachia, crura, latius,
Denique sic totum referebat corpus ad unguem,
Vt nisi nulla foret vox, Ariadna foret.
Adiecit titulos qui testarentur amorem,
Quo maior nulli possit inesse viro.
Vt nihil è reliquis memorem, qua multa sepulchrò
Insculpsit, tantum carmina pauca lege.
Hoc rigido tenerum latitat sub marmore corpus,
Quo nihil in toto pulchrius orbe fuit.
Pulchrior ipsa tamen speciosi corporis hospes
Mens erat, hac radios vicit Apollo tuos.
Hac mihi nupta fuit scriptori carminis huius,
Sed nimis ben paruo tempore nupta fuit.
Venerat è clari Minoi a cade parentis
Mecum, nec visa est prada fuisse leuis.
In tumido pariter conscendimus aequore nauem.
Rectus ad hac noster litton a cursus erat.
Sed maris illa feri graniter iactata per undas
Sic est horribili saxea facta gelu,
Vt simul ac Paphium tetigissent carbasia portum
Clauderet extremum lapsa repente diem.

O spes fallaces, o gaudia vana, quis unquam,
Tam subito falsus, tam miserranda tulit?
Hei mihi ter misero cur posthac viuere quaram?
Interijt coniux, vita salusque mea.

Quis Deus hunc nobis inuidit tristis amorem,
Dignus erat longo tempore verus amor.

Sed quia successus non sunt in amore secundi,
Nec bona nostra dñi fata manere sinunt:

Ut mihi viua prius, sic nunc defuncta coleris
Firmiter in fido pectore fixa manes.

Quanquam nostra repens disiunxit corpora latum,
Non tamen a memori mens mea mente cadet.

Quo me cunque trahet fortuna fugacior Euris,
Hac animi fidi litera tristis erit.

Nunc Ariadna vale, non est cur plura loquamur,
Sed neque pra lachrimis possumus, ergo vale.

Hanc cene perfidiam mulier scelerata vocabis?
Perfidus an potuit talia verba loqui?

Non potuit certè, sed tu fortasse pudoris
Nescia, qua dico vera fuisse negas.

Ut tibi vera probem certis ego testibus utar,
Testes sunt Paphij, testis & ipse locus.

Hac hodie monumenta manent, manet ipse sepulchri
Cultus, & hac eadem carmina scripta manent.

Ergo nihil frontis mihi prorsus habere videntur,
Quos pro compertis fabula vana iuuat.

Quippe sua nostrum sponsa comitante parentem
Nauibus undisluam Nexon adisse ferent.

Cumque grauis lassum torpor tenuisset, ab illa
Protinus elapsum vela dedisse notho.

Nec

Nec te terrigenis hac stultos fingere miror,
Quando nec a superis abstinuere manus.
Horum furta canunt, horum sine fine tumultus
Indignos, horum pessima facta canunt.
At quæ caliculis tribuuntur, longa vetustas
Protegit, à famis falsaque tuta facit.
Certè quod nuper, quod nostro tempore factum est,
Id merito nullam debet habere fidem.
Et tamen hi melius quàm tu de patre loquentes
Invidia factum perfidiaque leuant.
Deseruisse quidem narrant hanc Thesea nympham,
Sed factum instittu numinis esse putant.
Nam venisse deum media iam nocte Bicornem
Et monstrasse viam qua fugiturus erat?
Si deus author erat fugiendi, cur reprehendis
Thesea nil meritum? paruit ille deo.
Quis bonus haud timeat contemnere iussa deorum?
Qui melius quàm nos optima quæque vident.
Desine quæso patris claros maculare triumphos,
Desine confictis ludere verba dolis.
Illius exemplo ne suade turpia dictu,
Non cadit in mores fœda libido pios.
Sed de patre satis. Nunc ad tua verba reuertor:
Quæ multum vafra calliditatis habent:
Immo perfidia potius rabidique furoris.
“Non quacumque potest dicere falsa, cata est?
Hocce quæso times, ne non Minoia fias?
Ni sis quod generis tota propago fuit?
Has leges violare nefas ô perfida credis?
Quas tulit impietas, quasque nefandus amor?”

Non

Non metuenda times, metuendaque negligis ultro?

Relligio talis religione caret.

Si tales alij, qualis tu Phadra, fuerunt,

Ultima sis gentis sis precor ipsa tua.

Non decet in terra corruptam crescere messem,

Auferat hoc tantum insque fidesque scelus.

Insicient totum, nisi putrida membra secentur,

Orbem, nec sanus iam locus vilus erit.

Ad stigios raptate lacus & tartara nigra

Inferni subito tanta venena canes.

Quod si non aliter poterit quàm sanguine pestis

Extingui, madeat plena cruoris humus.

Quodque dedit terra nimia de mole querentis

Iupiter antiquo tempore, nunc dei idem.

Quod fatale vocas non est fatale, sed illud

Tu fati tribuis, quod cupis esse ratum.

Rursus deciperis, rursus te numina fallunt.

Non stringor fati legibus (ecce) tui.

Te mea forma capit, caperet tua forma vicissim

Me, nisi cum tali pectore iuncta foret.

Si tibi mens esset qualis fuit ante sorori,

Esse mihi posses quod fuit illa patri.

Hac mihi de fido qui illos coniunxit amore,

Non de coniugij fœdere dicta putes.

Nam si casta fores, possem te forsan amare:

Non possem coniux attamen esse tuus.

Cur nimium properas, cur tam fecisse videris?

Cur velut admissio crimine leta canis?

Perfida mentiris gnatu genitorque, sorores

Non (ut tu dicis) surripuere duas.

Altera

*Alter a namque meo nupta est non rapta parenti:
Altera nec rapta es nec rapière mihi.
Sed neque te admittam quamvis me sponte sequaris.
Absit ab Hyppolito crimen utrumque procul.
Si, quæ facta refers, ea verè facta fuissent,
Esset, credo, mihi vita futura brevis.
At, quæ nunc (salvis etiam male perditæ rebus)
Præproperè statui bina trophæa iubes,
Si voti compos fieres (quod dij prohibete)
Pro binis essent vix tibi quina satis.
Pluraque sperato de rerum sine locuta,
Nunc ad principium denuo vela refers.
Vnde tibi miserum concepti semen amoris
Fluxerit, unde vorax vsseris ossa calor.
Ceperit unde tibi primum mea forma placere,
Quam longè melius displicuisse fuit.
Cum nuper cererè, de qua se iactat Eleusis
Cecropia facerent mystica sacra nurus:
Tunc ibi me visum narras, in damna videntis,
Infixisse tuis os sibi acre malum.
Tum faciem nostram, quam sapius ante probabas
Vt pulchram, solito complacuisse magis.
Tunc fulsisse tibi velamina corporis huius
Albenti multo candidiora nive.
Tunc rutulos viridi præcinctos flore capillos
Phæbeum visos exuperasse iubar.
Tunc ais egregium qui tinxerat ora ruborem
Non cessasse rosas quas tua creta parit.
Addis quod facies alijs truculenta feroxque,
Indice te, fortis nomine digna fuit.*

Nec

Nec speciosa tibi tantum modo membra placebant;

Inque suo recte stantia quaeque loca.

Sed digna formae, quas tunc ostendimus, artes

Auxerunt summa semina dira tua.

Cum sternacis equi sublimia terga premebant

Conspersumque leni pulvere corpus erat.

Iam quo nullus in hoc maior certamine fertur

Mutato celebris nomine castor eram.

Cum iaculanda manu celeri fera tela rotabam,

Credebar fortis robur habere ducis.

Cum nocitura feris lato venabula ferro

In manibus valide concutientis erant.

Ni sexus dispar similes distingueret artus

Dixisses, telum hoc Delia virgo iacit.

Si quae praeerea iuuenis iuueniliter egi,

Omnia visa tibi summa fuisse refers.

Credo, tibi pulcher miranti cuncta videbar.

"Miratur demens omnia, quisquis amat.

"Nec modo qua laudem propè nullam iure morentur,

"Sed qua sunt maculis undique sparsa probat.

Sic Polyphemus erat Galatæ pulcher amanti,

Quo non in terris turpior alter erat.

"Sic proprias laudas foedissima signa pullos,

"Quod deformis eis, forma parentis inest.

Denique (ne multis consumam tempora verbis)

"Sic quod amat pulchrum quisque putare solet.

Qualemcunque mihi faciem vultumque dedisses

Es pater & rerum publica causa, deus:

Non huius facio, nisi formam casta, venusta &

Vita, mihi que simul vernas vterque decor.

C

Qualis

Qualis, qualis, adest si nossem posse nocere,
Deformata prius quam nocuisset erat.
Egregium fudo trancassem vulnere nasum,
Turpasset roseas lingue notante genas.
Mollia conscisso fecissem linida vultu
Labra, nec ornassent tempora flaua come.
Non satis esse puto quod me sine crimine gessi,
Debueram nulli criminis esse parens.
O vitam potius quam hic habisset in imis
Visceribus, nostro fusus ab ore furor:
Tunc cum spiciferi veneranda naminis ara
Thura merumque frequens Attica turba daret:
Vel mea me Traxen multa spectabilis orno
Captantem celeres detinisset apros:
Vel (quod & ipsa cupis pariter, nisi falsa loquaris)
Inclita seruasset te tua Creta domi.
Nulla fuisset enim tam magni causa doloris
Qui tua nunc avido viscera dente vorat.
At quia mortiferum capisti vulnus, ab ipsa
Que te percussit cuspide queris opem.
In densis mo dura iubet deponere syluis
Qua sub inhumano pectore saxa latent.
Teque negas dignam nobis debere videri
Quam laqueum cogat noster adire rigor.
At non sum durus, non sum de cautibus ortus,
Nec riget in gelido saxeae vena sinu.
Esse putas durum quod pessima crimina vitent?
Non est hoc durum sed patientis opus.
Non possum fieri mollis tibi (duriter audax)
Ni patri longè durior esse velim.

Finis

Hunc lassisse quidem vel paruo crimine, nedum
Tam detestando credimus esse nefas.
Non ego te perdo, sed quis prohibere valentem,
Vltro si cupias ipsa perire potest?
Quid pharetrata mihi possit conferre Dianae
Quid profint agili spicula iacta manu:
Quid sub stelligero quas ducimus aethere noctes
Quid celeres cursus per loca plana iuuent:
Quid ductare canes, quid retia tendere cernis
Cetera quid profint denique facta, rogas?
Hoc mihi (si nescis) praestant, ut sim tibi longe
Dissimilis, nec me vexet amarus amor.
Dum studiis etenim corpus laxatur honestis,
Nil nisi quod deceat mens agitare potest.
Cetera quaeque placent, (dices) hoc displicet unum
Quod longam facias rebus in hisce moram.
Gaudia mutari debent, mutatio rerum
"Grata fuit semper, grataque semper erit.
Sunt miscenda leui tam dura negotia lusu:
Ut capiat partes utraque dura suas.
Cum non horrescat consortem Cyprida Phabe
Quid iungi mystas nos utriusque vetat.
"Si tollas venerem, iam nulla est gratia syluis,
Rustica prorsus erat gaudia nulla ferens.
Hoc mihi tu narrais, hoc vis me credere verum.
Sed te mendacem res manifesta probat.
Non bene conveniunt meretrix tua, nostraque virgo,
Nec tam distantes res capit una duae.
Verum non refugis venerem, prolemque sonantis
Delia, sed non est hac Ione nata Venus.

Tu cupidam mentem, fœdæque libidinis æstum
Appellas venerem. Non placet illa Venus.
Hoc mihi semper erat studium, semperque futurum est,
Ne Venus hac in me possit habere locum.

"Non durare quidem bene quicquam posse fatemur

"Ni reparet fractum robur amica quies.

"Sicut unus dicit, qui semper tenditur arcus

"Frangitur, aut instolaxior esse solet.

Non tamen idcirco sitissimum corpus anhelet,
Ut redeant vires, est adremenda Venus.

Hoc nihil est aliud, quam si quis febre laborans,
Ut valeat, stultus dira venena bibat.

"Quis tandem coitus incommoda maxima nescit,

"Quidque mali secum gaudia parua ferunt?

"Corporis epoto consumit sanguine vires,

"Et simul ingenij vimque decusque rapit.

Sunt, quibus hoc possum melius consumere tempus
Quo defessa iuvat membra fouere, modi.

Est mihi vox dulcis modulandis versibus apta,
Quæ moveat chordas est mihi docta manus:

"Est legisse libros non iniucunda voluptas,

"Qui multa rerum cognitione scatent.

Si nihil est aliud quo mens teneatur, ad ipsam

Natura faciem lumina flecto men.

Aspicio rapida tortum vertigine cœli,

Dum solitas peragit nocte dieque vices.

Aspicio Phœbum divina luce micantem,

Vincenstemque sua sidera cuncta, face.

Aspicio varijs ridentes floribus hortos,

Aspicio densum fronde virente nemus.

Aspicio

Aspicio latas cœrealia mœnèrâ fruges,

Aspicio pomis robora curua suis.

Admiror pluuias, tonitru, fulmenque tremendum,

Cumque gelu rorès, candidulamque niuem.

Admiror certis redeuntia legibus anni

Tempora, quæ propria singula dote inuant.

Admiror varijs animantia prædita formis,

Quæque summi reparent pignora multa genit.

Hac mihi dum lucret Titan spectare licebit,

Ne labatur iners vel sine fruge dies.

Mox ubi condiderit nitidum sol aureus orbem,

Pulsaritque tuas Diua minervæ fores:

Maxima pacata reddit solatia noctis

Stellarum rutilo cincta Diana gregè.

Ergo nec in magno radiantis Apollinis æstu

Materia lusus silvæ carere potest:

Nec sub tranquille densa caligine noctis

Vnquam lassatis, quo recreemur, abest.

Namque vel hæc eadem subeunt quæ diximus ante,

Vel domat obrepens languida membra sopor.

Hæc ego dum repeto mecum, dum singula tracto,

Dum valde miror, spreta libido læcet.

Sed quia non alia videar superabilis æro,

Exemplis videor cedere posse tuis.

Enumeras igitur qui præcessere nocentes,

Ne videre mihi sola fuisse nocens.

Hos ais in sylvis positos habuisse puellas

Quæ nova defessis gaudia sæpe darent.

Quos imitare, mali nunquam tibi, passima, desunt,

Nunquam non desunt, quos imitare, boni.

Sed tam parua tibi scelerosa turba cohortis
Semina peccandi tanta dedisse potest.
Cur ut legitimi viuas casteque bonorum
Non equas vires copia maior habet?
Sirennus occurrit Cephalus cum pellice rubra
Et Cipara praesto est auro a prole Cypris.
Non fugit Oenides cum forti virgine iunctus
Quam spolum casu inssu habere suis.
Ista quidem memori sub pectore firmiter harena
Qua rapidis melius danda fuere Notis.
Nobilem verò clarissima facta virorum
Prateriens, magna calliditate files.
Non est exemplis quod rem faciamus apertam,
Nec facibus nostris lumina solis egent.
Plures esse bonos declaras ipsa, malorum
Cum tria vix possis enumerare iuga.
Nec tamen inter eos, quos narras, ulla reperta est
Qua cum priniguo iuncta non erca foret.
Si fateamur enim, qua tanquam vera citasti,
Tu nobis herbam sic quoque victa dares.
Nunc autem quis non, nisi talpa cecior, illud
Perspicit, in fictis ponderis esse nihil?
Quis grauis affirmat, qua tu mihi succinis, auctor?
Quis tandem certa prodidit ista fide?
Tu fortasse potes multos afferre poetas,
Quorum nescio quod carmina tale sonent.
Vis tibi de vestris breuiter quid sentio dicam
Varibus, ausculta, sic ego censor ero.
De numeros aptos, de splendida verba poetis,
De pectus multa fertilitate scatens:

“Cetera

"Cetera quae faciunt ad plausus, omnia dono.
 "Solam demo fidei, qua caret iste chorus.
 "Nec tamen hi semper quae sunt vanissima narrant.
 "Sepe superducto vera colore canunt.
 In quibus indoctum non raro vulgus aberrat,
 Pro nucleis amido tegmina dente vorans.
 Utque tibi possit fieri manifestum istuc,
 Accipe vaticinia quae tibi more canam.
 Vxor erat Cephalapulcherrima, nomen Procris,
 Cecropidam ex elatra stirpe creata ducis:
 Ille per umbras solitus discurrere sylvas
 Plurima cernuorum corpora stravit humo.
 Sepius expleta multarum cede ferarum
 Cum se laxasset victa labore manus,
 Et viridem lasso pressisset corpore terram,
 Assiduo talos adidit ore sonos.
 Dulcis amica veni, ne te via longa maretur,
 Huc celeri gressu, dulcis amica veni.
 Dulcis amica veni, mea lux, mea magna voluptas,
 Delitia quae mea dulcis amica veni.
 Dulcis amica veni, frondosas lapsa per ornos,
 In Cephaligremium dulcis amica veni.
 Dulcis amica veni, quis te tenet (aurae) lacrimosus,
 Ne mihi nunc adsis, Dulcis amica veni.
 Audijt haec mulier quaedam, sic saepe vocantem,
 Dum nemorosa trahit per loca forte pedes.
 Protinus ad Procrin currens, temeraria sponsam
 In sylvis aliam vixit cum (inquit) habet.
 Nam modo praeteriens audisti verba loquentis,
 Una mihi cunctis dulcior aura veni.

Credula Nymphis statim furialibus acta colubris
Per iuga, per saltus, per latebrasque ruit.
Cum prope monstratas venisset ab indice partes
Sponsus ubi fuso corpore pressu humanum
Constitit infelix, ac densis tecto frateris
Aure viri missos captat ab ore sonos.
Ille suas repetens, quas diximus antea, vocem
Sapius ingeminat: Dulcis amica veni.
Postremo quasi iam venturum cornaret illam,
Nunc implor fessus, nunc (ait) aora finis.
Procris ab amplexu cupiens prohibere maritis
Nympham, per sylvas plena dolore salis.
Sed mox adiecit Cephalus, Tu blande Patenti
Nunc age fessa tuo flamine membra lenes.
Tunc intellecta fallax imagine verbi,
Discutis ex animo triste doloris obui.
Iam quoque deposta formidine pellicis omni,
Ad fidum properas currere laeta domum.
Dum per densas rupes magna vaporem fragore,
Ramosum quassas fronde tremantem arbor.
Ille ratus damna, ad repta protinus arca,
Configit solo cunctisque ossa truci.
Contulit hoc nostrum partim verissima carmen,
Partim quae decuit vera fuisse patres.
Hac tamen ipsa quodam pro veris forsitan haberi,
Si bene discant, quod mea verba sonant.
At non te fugiat quid significare velimus,
Detecta carmen fronte videbis idem.
Captus venandi studio Cyllenius heros,
Impiger vrgebat nocte dieque feras.

Sapius

Sapius anulum vel totis quinque diebus
Procridis à gremio dulce tenebat opus.
Hinc licet immerito suspectus caput haberi,
Quòd traheret vetus captus amore moras.
Hac est summa rei, nam femina criminis index,
Procris ab inuita casa repente manū.
Pellex aura, tremens agitato corpore sylua,
Omnia de vatum pectore nata fluunt.
Atque fidem nullam cum sint ad aperta merentur,
Non ratione tamen fabula ficta manet.
Famina quæ mentem turbat male sedula Nympha
Vulgaris faciem garrulitatis habet.
Zelotypa stimulos aperit tam credula Procris,
Quæ nunquam tristi suspitione caret.
Quod neq, blanda Venus, neque mollis vincere torpor,
Pectora quæ studiis incaluerē, queant:
Exemplum Cephalus prudentibus vile prabet,
Qui tulit à sponsa sponsus abesse diu.
Coniugis immerito suspecta libido, vocari
Procridis extinctæ nix inopina potest.
Sic etenim viuens morienti proxima vixit,
"Suspicio dææ vulnera mortis habet."
"Apto monstrantur discrimina maxima verbo,
"Non est hac tristi morte ruina minor.
Consumuli sensu nos accipiendæ paramus,
Quæ de Tiiboni vantage fama canit.
Cum Cephalus miro nemoris caperetur amore,
Perdendaque feras quas locus ille tenet;
Longam sæpe diem nuntium properare parant:
Ac tarde celeres currere noctis equos.

Atque

Atque subinde nonos precessit Apollinis ortus,
Quo thalamos aperit tempore Diua rubens.
Argumenta dedit fingendi talia multis,
Dum Sylvas peteret, visus adire deam.
Forſitan & cauſam fingendi nominis error
Præbuit, ac populi fractus in ore ſonus.
Non te Procri modo tua pellex aura ſefellit:
Aſt eadem reliquis impoſuiſſe poteſt.
Vertit in auroram lenis aura nomen, inepta
Nefcio qua mulier non ſatis aure valens.
Proſitum in vulgus laſciva fabula ſparſis,
Mundanisquæ libris hanc tua (Phœbe) cobars.
Quæ ſolet ex tumulis vaſtos producere montes,
Quæ facere ex vili muſca elephanta ſolet.
Narare poteſt unam leniter corrumpere vocem,
Atque duas reliquis addere fama notat.
Quæ de formoſa mihi rursus Adonide ſubdit,
(Quem licet imberbom fertur amaſſe venus)
Deque repente Meleagri fortis amore,
Sunt, ut aperta, leui tranſilienda pede.
In teneram Cynera prolem cum tanta libido
Non cadat, hoc aliud ſignificare poteſt.
Sic etenim voluiſſe puto monſtrare poëtaſ.
Eſt prope diuino fulſerit ore puer.
Idque per exceſſum conſueto more, cauentes
Dixerunt formam poſſe mouere Deas.
Enida vero coniux Atalanta ſorori
Non (ut tu narraſ) turpis amica fuit.
Quis niſi mentis inops, genitalis fœdera lecti
Si bene iungantur, non ut honeſta probe?

Nec tua cum rectè factis conferre labores
Crimina, sic et enim deteriora facis.
Cum rutilo quotiens ferrum componitur auro,
Quàm prius extiterit, vilis esse solet.
Quod mihi de cunctis ne soli desit amica
Sylvicolis, optas ipsa venire comes:
Quod te dicis apros obliquo dente timendos
Spernere, si nostro detur amore frui:
Quod Trazena meam, tenuis quam sustinet Isthmos,
Praemagna celebri Palladis arce probas:
Quodque tua patria, mea charior esse videtur,
Tam tibi blanditias ista, strophæque sonant.
Nil his commoveor, lusus admisso iocosos,
Quamvis omnino seria nulla trahant.
Queque nihil noceant possum mendacia ferre,
Non possum verò qua mihi damna ferant.
Quæ tibi de nato veneris, de principe celi,
De coitum nitidi matre ferente Bonis:
De Cephalo rursus, de Cypride, de Meleagro,
Nominibus tantis, dicta suère prius:
Et si scèda sciam nullique ferenda pudico,
Qua licet ac possum dissimulare libet.
Tanta boni certè non est iniuria patrie
Dissimulanda mihi, si pius esse velim.
Surgis in innocui crudelis bellua famam,
Inque malam partem splendida facta rapis.
Scilicet inuisum patris mihi reddere nomen,
Omni qua possis arte scelestæ paras.
Vt videre mali merito fugisse mariti
Lectum, nec tibi sit non redamare pudor.

Dicis

Dicis abesse virum, nec eundem velle reuerti,
Ne reditus possis me cruciare timor.
Omnia commemoras qua Thesea ledere possunt,
In confingendo crimine docta satis.
Quid tamen admisit? quod dignum vindice crimen?
Quas odij causas quas referre potes?
Si reprehendis eum quod gratum fidus amico
Præstitit officium, nobile carpis opus.
Cui datur hoc vitio quod amici commoda spectes?
Quodque putas comiti nulla neganda bono?
Hinc Agamemnonides toto clarissimus orbe
Redditur, hinc Pylade nomen ad astra volat.
Hinc tibi Pelide magnum Patroclus honorem
Præbuit, hinc celebri sit tua Nise fides.
Denique laudamus quicquid fecere priores,
Vt socijs possent ferre salutis opem.
Cur igitur patris fidissima pectora damnas
Si quid Pyriphoo præstitit ipse suo?
"Quisquis amicitia de mundo scelera tollit,
"Phæbeum cæco tollit ab orbe iubar.
Forfitan hanc ipsam neque tu licet impia, damnas,
Sed quodam conses posse valere tenus.
"Forfitan ad sacras dicis non longius aras
"Fida fœdeditq; iura tenenda pæp.
Ast hunc, quod scelus est stygiam transisse paludem?
Vt Siculam rapiat Diis ab arce Deam.
Si moliretur quod iusque piūque vetarent,
Inuidiam posset tanta lenare fides.
Egregios magni laudarent pectoris ausus,
Multi pro Socio tale momentis opus:

Quem

Quem neque pres furia, neque tetri carceris horror,
Nec rabidus triplici Cerberus ore canis:
Nec reliqua pestes valeant terrere, quis illum
Pectoris inuictum robur habere negat?
Quis neget eximium, qui talia cogat, amorem
Fortiter obiecto corpore monstra pati?
Non tamen ipse patris tam fortia facta tuerer,
Si faceret quod tu, stultaque turba putat.
Non facientis enim vires nec cor generosum,
Nisi facti fuerit causa probanda, probo.
Quod si nosse velis, vel quo properauerit ille,
Vel qua sit longa causa putanda mora:
Seposito dici patiaris murmure verum:
Dum tibi qua liceat rem breuitate cano.
Ille nec ad riuulo descendit lumine cassos:
Nec stygii subiit tristia regna Ionis:
Nec pradam socio te sacra Proserpina captat:
Nec rabidum stricto pronocat ense canem:
Non cadit in mentem vesania tanta sagacis
Egregique viri non cadit iste furor.
Nunquam Pyrius tam stulta petisset ab ipso,
Nec victurus eum, si petisset, erat.
Vnde igitur multis istuc iacitur in ore?
Vnde data est falsi criminis ansa, rogas?
Hic quoque vicinis deceptum vocibus errat
Vulnus, in effictis vera latere putans.
Qui tenet Epyri fortissima regna Tyrannum,
Inferni nomen Ditis habere ferunt.
Nec sic mentiti solum Plutonis adumbrat
Sceptra, sed & coniuu dicitur ipsa Ceres.

Dicitur

Dicitur & proles huius Proserpina virgo,
Ne qua dis similem conditione putes.
Huc accedit item quod eidem Cerberus adsit
Quem triplex vincit dura catena, canis.
Cum quo rex illum mandat certamen adire
Quisquis in amplexum virginis ire cupit.
Congressos autem male sausto syderes multos,
Tradidit horrenda bellua sana neci:
Hac aliò muli torquent, hinc putida fluxis
Fabula de raptu virginis illa dea.
Huc igitur socijs pertraxit gratia nostrum
Vt tradatur ei sponsa cupita, patrem.
Pyrrithoi que licet magno teneatur amore:
Non tamen hunc nobis preposuisse reor.
Non est de nobis cur non ad tempus abesse
Possit, nec captum est, quod remonemur iter:
Pyrrithoi contra dubias properantis ad oras
Non patiebatur ducere causa moram.
Sinos in simili positos discrimine rerum
Cerneret, haud scilicet perspicere tur amor.
Tu tamen ingratum nobis ostendere tentas,
Vt gemini pariter criminis esse reum:
Quod nos deseruit, quod nobis sanguine iunctos
Ad stygios duro transferis ense lacus.
Quarum si libeat causas expendere rerum,
Nulla procul dubio culpa necantis erit.
Quod de fratre tuo causaris inepta peremptor
Magnas hoc laudes iure meretur opus.
Nonne fuit misera dignus qui morte periret,
Cum forma tauri non bene iunctus homo?

Nempe

Nonne fuit casus merito qui sanguine passus
Humano, multis causa timoris erat?
Nonne luit penam crudelis bellua dignam,
Qui tanta patriam cade replevit humum?
Cur tibi quod placuit quondam, placuit que sorori,
Quodque patri placuit, nunc reprehendis idem?
Si vel parua tibi superesset mica pudoris:
Monstrosus frater dissimulandus erat.
D: decori monstrum est, monstri quoque causa pudor?
Affert, nec matris probra latere sinit.
Addis ad invidiam crudelia facta sororis,
Quam dederat miseram Theseus ipse neci.
Iam tibi monstravi supra, quam falsa loquaris.
Non est hic eadem causa tuenda mihi.
Tristia dilecta subnectis funera matris:
Hac quoque labe virum commaculare studeo.
Extinctam fateor, nolo manifesta negare.
Res est quam velim certior ista mihi.
Nec leuiter vexat tristis praeordia casus,
Quem nequeo siccis nunc recitare genis.
At non propterea, cum nil praeclarium extet,
Imminuenda pijs gloria patris erit.
Non fuit huic certe pereundo Theseus author,
Si foret, humana vir sine mente foret.
Hiccine tam castam potuit ingulare puellam,
Tam fido innectam pectore, tamque piam?
Ne quod tale parens damnum pateretur ab illo,
Non tantum Hyppolito pignore tuta fuit.
Tuta fuit tali facie, quam dicere turpem,
Nec Momus poterat, tuta pudore fuit.

Tuta

Tuta fuit rebus quas gesserat ante eni magnis
Theſeus, hic lethi quis metus eſſe poteſt?
Si nec amata viro, nec digna fuiſſet amari,
Non tamen idcirco non toleranda fuit:
Obſcuraret enim tuulos extincta ſuperbos,
Per quos illius ſurgit in aſtra caput.
Hoc periit nuper ſervus interimente Procuſtes,
Hoc Schinis, hoc Schiron, ſemiferumque genus.
Iſta per Hyppolita cecidiſſent onania mortem,
Si modo vera necis cauſa fuiſſet ei.
Nec licet his tantum ſtultas convincere nugas,
Sed falſum crimen vel modus ipſe probat.
Quod tibi, quo melius poſſis cognoscere, dicam.
Quod ſuper hijs falſo credita turba putet.
Iuſſerat Eurifteus, quo multa iubente pericla
Alcides toto victor in orbe tulit:
Iuſſerat Hyppolita pugnacis tollere xonam,
Scilicet hoc fieri non potuiſſe ratus.
Monſtris ille tamen gravioribus ante ſubactis,
Hinc quoque ſe palmam poſſe referre putat.
Aggreditur bellum, comitem ſe Theſeus addit,
Barbaricam vincunt non ſine clade manum.
Haſtenuſ haud dubie qua ſunt veriſſima narrat.
Hoc etenim geſta eſt res (mibi crede) modo.
Cum tamen adiſcunt quod in ipſo Marte cruento
Caſa ſit Hyppolite coniugis enſe ſui:
Quis tam ſtultus erit, quis tam ſine pectore truncus,
Vt verbis iſtis credat ineſſe fidem?
Si tulit exitium, dum pugnat in ordine miles,
Quomodo ſponſa patri tradita deinde fuit?

Quo

Quomodo me genuit posthinc? quis non putet istos?
 Qui sic nugantur mentis habere nihil?
 Si caret hic vitia: (dices) quis perdidit illam?
 Hoc ab Amazonia discere gente potes.
 Ipse tibi referam quod ab illis ante rogatum.
 Audiri, nec me vera latere potes.
 Hanc ubi captiuam cepisset ab Hercule bella
 Mercedem subito captus amore fuit.
 Virgineoque bonum miratus in ore colorem.
 Ad patrios voluit premia ferre lares.
 Nec fidum renuens comitem sponsumque puella
 Sese ductori tradidit ipsa suo.
 Talia dum versant animo, dum cuncta parantur,
 Horrida finitimi rursus ad arma vocant.
 Nascitur interea confusio maxima rerum.
 Turba repente fracta paucos tremit.
 Hic tunc Hyppolitam, si non (ô maxime Theseu)
 Te dilexisset, quid potuisse putas?
 Nonne suas iterum poterat reparare cohortes?
 Nonne noua poterat bella ciere manu?
 Non tamen hoc fecit, non hostia, ut ante marito,
 Sed nunc in bello fida patrona fuit.
 Corripit arma furens, medios se fundit in hostes,
 Militis incursum pressat acerba noui.
 Dumque nimis vehemens instat, dum prodiga visa
 Per densas acies nil remorata salit:
 Multorum tandem iaculis confossa virorum,
 In reliqua populi mortua strage cadit.
 Sic extincta suam bene declarauit amorem,
 Non virtute magis quam pietate uicens.

D

Theseus

*Thesens occisam magno sepeluit honore,
Fortia sub gelido marmora membra locans.
Addidit hos fido natos è pectore versus:
Conscia qui taciti verba favoris habent.
Hoc incisa latet mulier validissima saxo,
Inter Amazonas gloria prima greges.
Qui mihi dara quidem donec succumberet armis,
Post bellum vero sponsa fidelis erat.
Namque, repente nono post hac oriente tumultu,
Concidit in pugna fortiter ulta virum.
Cuius fama rei laudesque decusque manebunt
Inclita per multos non peritura dies.
Hypodis valeas, tua mollior ossa quiescant:
Dij tibi dent factis premia digna tuis.
Quod solum possum, fides ita spondeo verbis,
Quod mihi tu fueras, hoc tibi semper ero.
Hæc est veræ rei narratio, crede loquenti,
Lumimbus vidi carmina scripta meis.
Cetera quæ nullis certis authoribus, addas
Vulgus, ab erroris fonte profecta scias.
Iam quod privato sociatam federe dicis
In thalamo nullas exagitasse faces:
Flebilis invidiam sati, non Thesea taxas,
Quem cepisset enim, morte cadebat, honor.
Nec pudet Hyppolitum, quod sit sine federe natus
Pluribus hoc alijs contigit ante viris:
Qui virtute sua totum fuisse per orbem
Plusquam Phæbas clarus in orbe nitor.
Non genus & proanos nostrum reputamus honorem.
His facit obscuros vita modesta pares.*

Nec

*Nec piget imperij saces concedere fratri,
Qui longo post me tempore natus erat.
Non vitio patrio, non matris contigit illud,
"Quæ fortuna dedit quæliucunque feram.
Quod si magna facit tales opulencia rerum,
Qualem te, rogni luxuriantis opes.
Regna sibi frater teneat, nobis sylua placebit,
Non amo cum tantis commoda iuncta malis.
Quos mihi germanos ex te genetrice creauit,
Thesens hos noli damna vocare mea.
Nec similes quod eos inuitum nutriat vber,
Quos me de regno posse mouere scias.
Non hijs inuideo felicitis munera sortis,
Sed longos opto munera grata dies.
Quas de rumpendis pergis subnectere membris,
Sensus in his duplex vocibus esse solet.
Si de te dicas, non imo ex pectore dicta,
Nata sed in labris verba fuisse reor.
Sin autem nostris hoc damni fratribus optas,
Ne mihi praripiant regia sceptra nothi:
Durior esse mihi quouis adamante videris,
Qui pueros cupias interisse tuos:
Vixque die visa subitas sensisse tenebras,
Cum dolor urgeret ponere ventris onus.
Sed mihi ni mirum sic rem te dicere gratum
Imperio nostro visa famere putas.
Sic mihi blandiris, sic barbam vellere tentas,
Sic me posse putas ad tua vota capi.
Hic iam succurris quod mouit et ante a risum,
Quomodo sis virgo facta puella parens.*

Postquam visa melius satis es taxasse parentem,
Invidiaeque viro conciliasse satis:
Nos de sublimi ridet & scommate pulsas,
Fine sub extremo talia dicta vomis:
Inunc & meritis lectum reuerere parentis
Quem fugis, & factis abdicas ille suis.
Omnia vana sonant. Non ille cubilia factis
Abdicat, aut rumpit, quod facio ipsa, fidem.
Non est cur naso meritis crispante notetur,
Nunquam, cur illum non vereamur, erit.
Sed tu cum noris vetitum, ne quando nouerca
Cum sponsi nato sit coitura sub:
Hos mihi terrores animo remouere laborans
Tam durum sentas occuluisse scelus.
Quod veterum coluit pietas, hoc impia spernis:
Quaque libet cunctis, illa licere putas.
Si vetus est pietas, tanto magis esse tenendam
Arbitror, antiquis multa fuisse bona.
"Nec temerè mutanda reor quaecunque priorum
"Consensu tanto culta fuisse diu.
"Qua nona succedunt, antiquis pluraque cedunt,
"Et sunt prototypis deteriora suis.
Rustica regna vocas Saturni, rustica sanè,
Sed pia rusticitas non scelerata fuit.
Aurea primae rutilabant secula gentis
Cum Phæbi sanctius regna teneret auius.
Mox ubi iam patris tenuisset Iupiter arcem
Argento cessit protinus omnis honor.
Quid voluere sibi fingentes ista poeta?
Quid nisi perpetuo deteriora sequit

Nem

Non tamen argentum tantummodo secula gignunt
 Nostra, sed in multis aurea vena manet.
 Nec moritura fuit viuax pietatis imago
 Postea, quippe boni quam coluere colunt,
 Qui sapit inter se duos pugnare negabis,
 Nec damnare Ionem que placuere patri.
 Antea non poterant coniuncti sanguine, iuncto
 Misceri castæ vir mulierque sinu.
 Sed neque nunc possunt, neque nunc quodcunque iuvabit
 Protinus hoc statuit Iupiter esse pium.
 Plurima de summo memorantur falsa sonante
 Ne careant specie pessima facta boni.
 Si quis adulterij manifesta labe noceat,
 Protinus ad summum pronocat ille Ionem.
 Si quis non casto serueat amore fororis,
 Non pudet: æ exemplo est culpa soluta Ionis.
 Si quis in uxorem petulantior esse parentis
 Dicatur, citat hunc rursus & ipse deum.
 En, quo vestra ferant vani mendacia vates,
 Quæ fieri cogant non sine laude mala?
 Iupiter omnipotens cum sit tibi missila cælum,
 Cur hos indennes lentius abire sinis?
 Tu superas etiam stultos (furiosa) poetæ
 (Et si vix quicquam stultius esse potest)
 Non cognata probans tantum qui corpora iungit
 Nodum, sed reliquis omnibus antefereus,
 Illa tibi demum firmis coitura videtur
 Copula, iuncturis quam ligat ipsa Venus,
 Si ligat ipsa Venus fateor, sed non ligat illa
 Cum generis mixto semine feruet amor.

*Semper abhorreat tales Venus incluta nexu,
Quales hanc reliquis imposuisse refert.
Omnem causa moues lapidem: genus omne stropharum
Excutis, ut possim prada capita capi.
Nunc auctor deo simulacra nihil esse timendum,
Cur quod insis amor non mereatur opus?
Nunc me blanditias palpas, tinctumque rubore
Candorem vultus ingeniosa probas.
Nunc terrore graui pulsas, nunc mollia iungis,
Nunc mea moturus viscera fletus adest.
Nunc mihi te stabili coniunctam fœdere dicis:
In nostro fidam velle manere thoro.
Nunc facis inuidiam patri dum cuncta recenset,
Quæ si facta quidem, non bene facta forent.
Nunc exempla citas quibus hoc licuisse quod optas
Antiquis monstres, iamque licere tibi.
Denique ne cupidum tardet formido laboras
Tandem, & sollicitum ponere mentis onus.
Nec tamen excusarent animo tua verba pauperem,
Si premeret tantum pectora nostra pauper.
Quod putes audendum nosse sibi conscius ardet
Sub titulo generis posse latere putas?
Non ego posse puto, nisi quis quæ videt aperit,
Illa sibi prorsus visa fuisse neget.
Si quisquam videat complexu brachia iungi
Labraque non paruas ducere iuncta moras:
Viderit ista semel, castum fortassis amorem
Occultæ credet fraudis habere nihil:
Verum si fuerint eadem repetita frequenter,
(Vt certe crebras sunt habitura vices)*

Non

Non ego primum reputabor, ut antea, fidus,

Nec tu diceris, fida nouerca mihi,

Sed tu continuo meretrice, ego turpis adulter

Cognoscar, poteris nec bene culpa regi.

Quod subeunda negas mihi, qua patiuntur amantes

Dum stant oclusu non semel ante fores,

Hoc alijs, quas ista solent promissa mouere,

Non mihi qui sperno talia dona, refer.

Per tenebras alij discurrunt noctis opaca,

Cingentes madidis tempora laxa rosis.

Limina calce terunt, custodem fallere tentant,

Affiduas iactant igne rotante faces.

Denique, si neque sic intromittantur, ibidem

In somnum tandem, sibi periente, cadunt.

Ast ego non modo non patiar, quod vulgus ineptum,

Sed neque qua facilem se dat, amica places.

Non ego te precibus, quo sis mihi blanda, lacessam

Nec si tu iubeat ultro, venire libet.

Quos tenuit domus una duos, tenuisset eosdem

Sapius, antiquum si tenuisset amor.

Sed quia mutatum video, mutabor & ipse,

Nosque tenere simul desinet una domus.

Et procul auditas trepidans exhorreo voces,

Nedum praesentes absque labore feram.

Oscula multa dedi fateor, sed pauca recepi:

Quae data credebam nil habuisse doli.

Argumenta tua pietatis magna putabam

Ista, vicesque pudor non retulisse fuit.

Nil mihi suspectum fuerat, nec tunc (nisi fallar)

Mentem Phadra tuam ceperat iste furor.

D iij

Nuno

Nunc ubi facta palam te sunt prodente venena,
Sana venenosis iungere labra piger,
Tutus erō tecum sacra fūssima? quomodo tutus
Qua per te tui nil superesse finis.
Sic ego tutus erō sicut cum vulture passer,
Aut vasis anser vultibus esse solet.
Iactatur vulgo celebris Sententia, claudum
Reddi, qui claudo proximus esse velit,
Sicut ab infecto qui redditur balneus ore,
Proxima serpenti corpora sabe replet:
Sic malus ē praeus hauritur moribus error,
Si prope se quisquam dira venena ferat.
Nos quoque ne simili pereamus amore, cauentes
A te vinemus bellua sana procul.
Tu tamen haud tutum spondes modo, sed mihi laudem
Hinc quoque mentiris posse venire bonam.
Si quisquam laudare velit turpissima stultus,
"Non moror has laudes, quae mihi culpa dabit.
"Hunc puto laudare deum quem propria virtus
"Ex humili clarum tollit in astra loco.
"Qua rude miratur vulgus, sapientior horres
"Exacta trutinans omnia lance cohort.
Oscula si ferri possunt, si brachia iuncta,
Si blanda voces, nonne cubile potest?
Qui videt in lecto tam iunctos, isne putabit
Misceri tantum labra pudica sibi?
Qui solo vera capitur pietatis amore,
Hic nunquam talem queris adire locum.
Tandem finitis rationibus, addis & ipsas,
Quas multum credis posse valere, preces.

Es

Et properare rogus & iungere fœdera tecum,
Scilicet hoc tantum nunc superesse rata.
Sæpe velim quod vis, hac conditione precaris
Ut mihi sit nutus, qui tibi sanis amor.
Tantum nunc precibus quantum rationibus ante
Proficis, ex æquo cassus utrinque labor.
Dedecus ipsa tuum nosti nec vilis magnos
Imperij titulos verba decere vides.
At tamen Hypolitæ supplex humilisque precaris,
Omnia contemnens quæ tua regna petunt.
Non decet hanc alios moderari, quæ sibi nullos
Peccandi frenos imposuisse potest.
Non decet hanc vni sæpe submittere victam,
Qui tot subiectos iactat habere sibi.
Non decet hanc dominam tantæ regionis haberi,
Quia depressa gravi pondere serua gemit.
En en infelix, quod te vésania duxit,
Ut quod nonisti dedecus esse feras?
At pugnasse dum scribis ne talia ferres,
Nem te frenaret sub inga dura scelus.
Non pugnasse reor, vel non pugnasse feroci
Pectore, sed leniter terga dedisse malo.
Non tractandus erat tam durus molliter hostis,
Sed validis telis percutiendus erat.
Non cedit lacrimis, non vanis questibus unquam,
Sed mentis firmo robore pulsus abit.
Sic tu pugnabas, ut eos pugnare videmus,
Quos propria vinci prodicione liquet.
Protinus ut primos sensisti in pectore motus,
Expellendus erat sensibus ille tuus.

Tunc

Tunc frangi poterat facili certamine victus,
Tunc poterat constans regna tenere pudor.
Nunc insisset eum sua signa relinquere terror?
Qui tibi nunc toto nullus in ore manet.
At postquam cepit misera penetralia mentis
Denastare ferax, ecce tyrannus adest.
Hac tribuenda mora sunt omnia, quod patereris
Ad fines propius bella venire tuos.
Iam quocunque rapit tempestas, impigra curris
Nec scis quid facias, quomodo loquere modo.
Ipsa vides facinus quod tentas esse nefandum,
Queque facis dimens non facienda vides.
Imploras veniam facti quod sponte fateris,
Quam tibi si donem, quid capis inde boni?
Non potes absolui, me iudice, facta loquuntur:
Et peragunt omni te sine fine ream.
Dura domare iubes me pectora? dura profecto
Non sunt qua durum non patiuntur omnes.
Que tibi dure sciunt, ea sunt mollissima nobis.
Que tibi sunt rursus mollia, dura puta.
Ingeris hic patrum qui latè possidet aequor,
Ingeris & proavis fulmen ab arce volans.
Nec reticetur animi radianti lumine cinctus,
Quo rectore dies noxque monere solet.
Scilicet hac demum me nomina sacra verentem
His concessurum, quod tibi nolo, putas.
Sunt veneranda quidem sunt nomina magna fatemur,
Non tamen hoc à me muneri illa petunt.
Sed pudet istius neptis (mihi crede) Tonantem,
Nec soboles patri sic inhonestæ placet.

Ut parcamus eis nihil est quod inepta labores,
Istos quippe volens laedere nolo deos.
Sed parcam melius si te furiosa repellam,
Quàm si sim precibus lenior ipse tuis.
Nam licet eximium nequeas caligine sydera
Observare tua vel pice nigra magis:
Si tamen haud castè succedens vixeris aetas,
Ad primos idem pertinet iste dolor.
Porro quandoquidem nosti, quod dicitur olim,
Muneribus vinci pectora stulta datis:
Rursus ab ethereo delapsa cacumine spondes
In terris positi maxima regna patris.
Imperij nostri passuram dicis habenas
Cretam, centena qua nitet urbe potens.
Si tantis pectus donis caperetur anarum,
Qua mihi promittis, quomodo stulta dares?
Quo confirmares susceptum pignora sceptrum?
Ne mihi donata surripiantur opes?
Thesauri externis semper latiturnus in oris,
Nec reuocare suum posse videtur iter.
Posse redire puta, rediturnum credimus ipsi,
Nec vasto cedit nobilis ille cani.
Si verò patrias iterum remearit ad arces,
Quomodo defendi iam tua facta queunt?
Nonne suas repetet quos iure tenebas honores?
Nonne mihi princeps mittet ab arce caput?
Nonne meos tecum contundet fortiter artus?
Aucturus titulos hac quoque clade suos?
Commonet ipse timor, sed plus pietate mouemur
Ne, tu quas donas, accipiamus opes.

Ingratus

Ingratume patris viui data regna capeſſam?
An queat Hyppoliſto tale placere neſci?
O viuius redeas & victor (maxime Theſen)
Qua tibi debentur priſtina regna tene.
Cumque diu fueris perfunctus honoribus illis,
Quo tua iam dudum fama volauit, eas.
Nec tibi praeſcribam, nec fratri poſtea regnum,
Dij faciant ne ſim tam ſcleratus ego.
Ecce preces tanto ruiſſus cum munere miſceſ,
Infandumque ſimul Rhodra parentis opus.
Scilicet exemplo tentas me vincere Tauri.
Ne videar ſeu ſenior eſſe boue.
Tale ſcelus multo melius (mihi crede) taceres,
Quam faceres ultro peſſima facta palam.
Diſſimulanda tibi fuit iſta libido parentis,
Qua non plus rabies vlla pudoris habet.
Sed te nimirum profugus pudor ante reliquit,
Vnde putas quiduis iam ſatis eſſe decens.
Quid mihi cum Tauris? quid nobis poſtora conſers?
Decepti pecoris, quae ratione carent?
Quid niſi me brutum fieri vis, atque ferrea
Induere affectus, ſi tua iuſſa ſequar?
Non facit exemplum hoc pro te, quod ſedulo proferes,
Anget enim crimen, non minus eſſe facit.
Per veneris numen parci tibi denique poſcis,
Quam te perpetuo dicis habere grauem.
Quam veherem dicas intello, quam tibi ſupra
Dixi, nam poſtui poſſidet illa tuum.
Præterea certas habet obſeſſatio leges,
Quas, niſi parueris, non cupis eſſe ratas.

Quam-

Quamque locas primam, ne qua me spernat amantem
Nec floccos facio. Cetera pondus habent.
Spreturus videor, si qua redamare recusat
Posseque non tantum hoc, sed nec amare quidem.
Qua memoras autem sylvestris munera Phabes,
Illis non videor posse carere bonis.
Vivere non possum sine densi praeside salus
Qua mihi suppeditat, dona cupita, feras.
Qui tollit sylvam protinus, mea gaudia tollit,
Posthabeo latebris splendida recta ducum.
Ni mea frendentes cuspis transuerberet apros,
Morti per similis vita futura mea est.
Ni faucant autem Satyri Paxesque ingosi
Cultores montis, non cadit ullus aper.
Conceptum porro varijs discursibus astuta
Vna lenare mihi fluminis unda potest.
Sunt hac magna quidem, sunt hac gratissima nobis
Munera, qua demi vix mihi ferre queam.
Privari tamen hijs praestantius esse putamus,
Quam non legitima conditione frui.
Hec mihi si desint, licet agrè, vivere possum,
Non possum verò si tua verba probem.
Funderet Hypolitus vitata mente cruorem,
Nec rutilum ferret lumen Apollo tuum.
Dij precor hijs faciant ut semper rebus abunde,
Qua me tam grata commoditate beant.
Sed quaecunque mihi contingere dona precaris
Votis omnino sunt inimica tuis.
Si non defuerint, qua vis mihi semper adesse
Non possum fado prorsus amore capi.

Ogis

Ocia queris amor, sed sylua negotia praeſtat.
Mollis res amor eſt, horrida ſylua riget.
Mollis amor duros non vult perferre labores,
Frondea continuo ſylua labore ſcatet.
Mollis amor rigidum refugit cum marmore ſtratam,
Nil niſi cum folijs gramina ſylua dabit.
Mollis amor veſtes preccioſas, vina, dapeſque
Lant as, & cerebrum poſcit habere Iouis;
Hyrtum Sylua petit tegmen, nullosque ciborum
Delectus adhibet, ponit in anne ſitum.
Mollem ſape leuem perturbat terror amorem,
Horribiles gignit ſylua, fonetque feras.
Cuncta reluctantur, qua ſylua miniſtrat, amoris
Non ergo fuerant iſta venenda tibi.
Hac tamen, o demens, nimis officioſa precaris,
Qua ſi contingat iam tibi, triſtis ero.
Donaque cum precibus cum donis vota remiſces,
Et lachrymas tandem ſingis addeſſe tuas.
Non ignara quod ha nonnunquam pectora frangant.
Qua neque dona queam, nec ſuperare preces,
Omnibus ex aequo moueor, nil iſta moramur,
Conſtans Hyppoliti mens ſine ſine manet.
Irrita vota iacent, ſunt irrita dona, preceſque,
Nullaque ſcæmineus pondera ſletus habet.
Quamuis lene nihil mereantur verba, pudoris
Neſcia, ſed rigidas horribileſque ſonos:
Non tamen eſſe mihi ſilices in pectore dicas:
Nunc tibi poſtremo mitius ipſe loquar.
Atque tuis precibus noſtras adnoctere viſum eſt,
Qua longè moueant viliora preces.

Deſine,

*Desine, dumque potes, meliorem sumito mentem:
Dum licet in primo lumine, fiste gradum.
Moribus obstituto fedis stimulosque furoris
Excute, qui graviter mollia corda premunt.
Ad rectam mores normam compone bonorum,
Nec moneant animum facta nefanda tuum.
Discute pigritiem, studiosa negocia quare,
Nec tibi defuerit, quo tenearis, opus.
Si facias autem, qua nunc ego sedulus hortor,
Successura putes, qua cupis ipsa bene.
Quamque diu rapidus iactavit in aequore turbo,
Mollior in portum diriget aura ratem.
Hac prestare tibi tantum, non plura licebit,
Præter verba nihil, qua tibi mitto, feres.
Si nisi nobiscum te vivere posse negabis,
Nolo sic tecum vivere, malo mori.
Gratia magna tibi nemorum celeberrima custos
Quod redeam victor, gratia magna tibi.
Gratia magna tibi, quod nos presente pudicos
Numine servaris, gratia magna tibi.
Vos iuvenes quicumque nemus, loca grata, tenetis,
Victori plausum nunc mihi queso date.
Dicite fausta precor, surda trananimus auro
Syrenum voces, dicite fausta precor.*

FINIS.